Opłata pocztowa uiszczona ry zaltem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 296 (988 | Łódź, Niedziela 26 Grudnia 1926 | פירטער יאָרגאַנג | לאָדז, זונטאג כא טבת תרפ״ז. | Nr. 296 (988

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאָדז, פעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24 71

פויליש-ליטווישע באציהונגען.

געשפרעך מיט׳ן אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי.

ווארשא, 25 (טעלעפאָניש) אין אַ געשפרעך מיט אַ צייטונגס-מיטאַרבייטער האָט דער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי, זיך אַרויסגעזאָגט אויף פאָלגענדען אופן וועגען די לעצטע געשעהעניש אין ליטע. פון פוילישן שטאַנדפונקט איז גאַנץ גלייכגילטיג ווער עס רעגירט אין ליטע. פון אונזער שטאַנדפונקט איז די וויכטיגסטע זאַך צו פערענדיגען די אומנאָרמאַלע באַציהונגען צווישן אונז און ליטע. אַזאַ שטעלונג האָבען מיר שטענדיג געהאַט. ניט קוקענדיג, וואָס פאַר אַ רעגירונג ס׳איז ביים רודער. דאָס איז אַן אינערליכער ענין פון ליטע. די קלאַנגען פון דער פרעמדער פרעסע וועגען דעם, אַז פוילען האָט אַן אַנטייל אין דער איבערקערעניש איז אַ בפירושער ליגען. דאָס איז אויסגערעכנט שאָדען צו ברענגען פוילען. וואָס פאַר אַן אינטערעס וואָלט פוילען געקענט האָבען צוזוקצושטעלען ביים רודער מענשען, וועלכע האָבען בכלל נישט קיין סימפאַטיעס פאַר אונז.

10 טויזענד מענשען אומגעקומען פון אַן ערדציטערניש

גרויסע ערד-ציטערניש אין אמעריקא

10 טויזענד מענשען אומגעקומען. די רעפובליקען עקוואדאָר און קאָלומביא חרוב געוואָרען.

בערלין, 25 (ספ. טעל.) עס ווערט געמאָלדען פון לימא, די הויפּטשטאָדט פון פערו, וועגען אַ שרעקליכער ערדציטערניש, וואָס איז פאָרגעקומען אין די רעפובליקען עקוואַדאָר אין קאָלומביאַ. די מערב-טיילען פון קאָלומביאַ זענען אויסגעגלייכט געוואָרען מיט דער ערד. 10 טויזענד מענשען זענען דערהרג׳עט און פערוואונדעט געוואָרען. אין ביידע רעפובליקען הערשט אַן אומבעשרייבליכע פאַניק.

צוליב דעם, וואָס די טעלעפאָנישע און טעלעגראַפישע פערבינדונג מיט די הויפּטשטעדט פון עקוואַדאָר און קאָלומביאַ זענען איבערגעריסען, איז אוממעגליך פעסט צושטעלען די גרויס פון די קאַטאַסטראָפע. יעדענפאַלס שטיינט די היינטיגע קאַטאַסטראָפע איבער אַלע ערד-ציטערנישען, וועלכע זענען ביז איצט פאָרגעקומען אין אַמעריקא.

ענטלאָפען 2 קאָמוניסטען פון פאַוויאַק.

וואַרשא, 25 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט האַלב 12 בייטאָג זענען בעת׳ן שפּאַציר פון די אַרעסטאַנטען אין פאַוויאַק ענטלאָפען 2 בעקאַנטע קאָמוניסטען, איינער לעאָן בורמאַן, אַ לעדער-אַרבייטער, איז פון די 14 קאָמוניסטען, וואָס זענען לעצטענס פער׳משפט געוואָרען צו 7 יאָהר טורמע; דער צווייטער מיראָסלאַוו זדזשערסקי, איז בשעתו אַרעסטירט געוואָרען אויף דלוגע 61 און ענטלאָפען פון 2 טען שטאָק. שפּעטער איז ער אָבער געכאַפּט געוואָרען. זדזשערסקי האָט אָפּגעזיצען אַן אורטייל פון 12 יאָהר.

ווי די תפיסה-מאַכט גיט איבער האָבען זיך די ענטלאָפענע בעת׳ן שפּאַציר אַריבערגעכאַפּט איבער דעם פּאַרקאַן. די וועכטער האָבען נאָכגעשאָסען, אָבער אויף עק דזשעלנאַ און וויעזנישענאַ האָט געוואַרט אַן אויטאָ, אין וועלכען עס זענען געזעסען 2 פּערזאָן. די אַרעסטאַנטען זענען אַריין אין אויטאָ און דער אויטאָ איז ד׳רך קאַרמעליצקאַ, נאָוואָליפּקי, פּרושעיאַזד נעלם געוואָרען.

סובסידיעס פאַר „טאָז״ וועלען פערקלענערט ווערען.

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) דער „דזשאָינט״-דירעקטאָר בערנאַרד קאַהן האָט אַרויסגערופען קיין בערלין אַ פאָרשטעהער פון „טאָז״.

ס׳האַנדעלט זיך וועגען דעם, אַז „דזשאָינט״ זאָל פערקלענערן די סובסידיעס פאַר „טאָז״.

אויפריכטיג וועגען דער יודישער לאגע אין פוילען

רעדט דער פוילישער געזאַנדטער אין אמעריקא אויף א יודישער פערזאמלונג.

ניו-יאָרק, (י.ט.א.) אויף אַ מיטינג אין יודישען צענטער אין ברוקלין האָט דער פוילישער געזאַנדטער אין וואַשינגטאָן דער בעפולמעכטיגטער מיניסטער ה׳ יאַן ציעכאַנאָווסקי געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פוילען. דער געזאַנדטער האָט אויך געענטפערט אויף פראַגען, וואָס זענען איהם געשטעלט געוואָרען.

ער האָט אָנגעוויזען, אַז לויט דער פוילישער קאָנסטיטוציע דאַרף און מוז יעדער בירגער גלייך בעהאַנדעלט ווערען. ה׳ ציעכאַנאָווסקי האָט אָבער נישט געלייקענט, אַז עס זענען פאָרגעקומען בעדויערונגסווערטע רייבונגען און צוזאַמענשטויסען, פון וועלכע יודען האָבען שטאַרק געליטען.

דער מיניסטער האָט אין זיין רעדע דערמאָהנט פיל בעקאַנטע פאַלען פון אומרעכט לגבי יחידים, ווי אויך גרופּען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען. ער האָט אָבער פערזיכערט, אַז אין פוילען איז נישט פערהאַן קיין קאָלעקטיווער האַס צו יודען.

בנוגע דעם נומערוס קלאַוזוס האָט ה׳ ציעכאַנאָווסקי פערזיכערט, אַז ער איז אינגאַנצען אָפּגעשאַפט. יורידיש האָט דער נומערוס קלאַוזוס קיינמאָל נישט עקזיסטירט, כאָטש מען האָט איהם פּראַקטיצירט. איצט, האָט ה׳ ציעכאַנאָווסקי ווייטער געזאָגט, איז די לאַגע אַנדערש. פונקט ווי זי איז אַנדערש אין אַנדערע פּרטים בנוגע יודען. זייט צו דער מאַכט איז געקומען די נייע רעגירונג.

אויף אַ פראַגע, ווי דער מיניסטער בעציהט זיך צום ציוניזם, האָט ה׳ ציעכאַנאָווסקי געענטפערט, אַז ער גלויבט נישט אין דער דאָזיגער בעוועגונג, שוין משום דערפאַר, ווייל ער וויל נישט, אַז יודען זאָלען אויסוואַנדערן פון פוילען.

די יודישע פרעסע אין ניו-יאָרק שטרייכט אונטער די אָפענהערציגקייט, מיט וועלכער דער ה׳ יאַן ציעכאַנאָווסקי האָט גערעדט וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פוילען.

איידער דער מיניסטער האָט געהאַלטען זיין רעפעראַט איז פאַר איהם אַראַנזשירט געוואָרען אַ באַנקעט אין ענגען קרייז פון בעקאַנטע יודישע כלל-טוער און שריפטשטעלער. דעם גאַסט האָט בעגריסט ראַבינער לעווענטאַל.

היינט, זונטאג, ד. 26 דעצ. פונקט האַלב 11 פאַרמיטאָג קומט פאַר אין האַנדעלסער-קלוב (פאַלודניאָווא 4)

די אלגעמיינע מיטגלידער פערזאמלונג

פון דער לאָדזער אָפּטיילונג פון יודישען ליטעראַטען- און זשורנאַליסטען-פעראיין אין וואַרשאַ.

בעמערק.: צו דער פערזאַמלונג וועט מען צולאָזען הערען נאָר מיט איינלאַדונגען.

Dr. med.

Braun

פאַלודניאַווא 23

טעלעפאָן 40-26

ספעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט „קוואַרץ-ליכט״ (האַר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונד

דער צענטר. קליינהענדלער-פערבאנד

אויף לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע, זאַוואַדזקאַ 5

מאַכט בעקאַנט אַלע מיטגלידער, דאָס אויפ׳ן גרונד פון דער ערלויבניש פון דער „איזבאַ סקאַרבאָווע״ פון 18-טען נאָוועמבער, אונטער דעם נומער L 77199 / II 30239 ווערען אויסגעקויפט דורכ׳ן צענטראַלען פערבאַנד

פאטענטען אויפ׳ן יאהר 1927.

אײַנצאָהלונגען ווערען אָנגענומען יעדען טאָג פון 10—2 מיטאָג און פון 6—10 אָוונד.

די מיטגלידער ווערען אויפגעפאָדערט אין אייגענעם אינטערעס נישט צו וואַרטען אויף דעם לעצטען טערמין, נאָר תיכף קומען איינצאָהלען פאַר די פּאַטענטען. 124

גלייכצייטיג מעלדען מיר, אַז היינט, זונטאָג, דעם 26. ד.ח. 4 אַ זייגער נאָכמ. קומט פאָר אַ פערזאַמלונג, צו וועלכע אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען צו קומען. די פערוואַלטונג.

אויפפאדערונג!

צוליב מעהרערע מאָל אויפפאָדערונגען אין פעראיינען אויף אַ שידוך-געריכט, וועלכעס איך בעזיץ די בריף, ווי: פון שניידער פעראיין (יוסעפאָווע 70), פערמיטלער-פעראיין (פּעטריקאָווער 64), הויזבעזיצער-פעראיין (פּעטריקאָווער 46) און אויך די אויפפאָדערונג אין „נייעם פאָלקסבלאַט״ נומ׳ 266 צו אַ דין-תורה, צו וועלכער ער האָט צוגעזאָגט צו קומען און נישט געקומען, פאָדער איך יעצט אויף צום לעצטען מאָל דעם ה׳

ישראל זאנדבערג

אינהאַבער פון שיך-געשעפט פּעטריקאָווער 165

צו אַ דין תורה צו ר׳ יאַסעלע פינער (גדאַנסקאַ 23) דינסטאַג, דעם 28. דעצעמבער אין אָוענד און נאָך דעם טאָג וועט ווערען פערעפענטליכט אין דער צייטונג, צי ער איז געקומען און נאָכדעם וועל איך נישט פעראַנטוואָרטליך זיין פאַר די הייטערדיגע פאָלגען. 611

יוסף לאמאניעץ, זשעלאזנא 30.

צו דער פערלאָבונג פון אונזער שוואָגער ה׳

הערמאן גראסבערג

מיט פריילין סאלא גראסבערג

ווינשען מיר זיי עווינעס גליק און צופרידענהייט זייער וועג זאָל מיט בלומען בעצירט זיין.

שוואָגער גאָטשטיין און פרוי

שוואָגער רייטער און פאַמיליע. 979

פעליץ-ווארען

איז א גרויסע אויסוואהל, אויף גינסטיגע בעדינגונגען

עמפפעהלט:

Szwarzman i Grynszpan

Piotkowska 17, Tel. 19-42.

קירזשנער-ווערק. אויפ׳ן אָרט אונטער אונזערע פערזענליכע לייטונג.

בקיצור אין רויען צושטאַנד פיקסען, מערדער, טכאָרזשען, הערמעלינעס און צאָהל די העכסטע פרייזען.

Dr. med. J. Szmerłowski

פרויען-קראַנקה. און אַקושעריע

נעמט אָן פון 3 ביז 5.

פּיעטריקאָווער 17.

טעלעפאָן 7-18.

לאָרד פּלומער בלייבט נציב העליון.

לאָנדאָן. (י.ט.א.) אַלס ערגענצונג צו אונזער הבחשה פון דער ידיעה וועגן דער מפלוטרשטער פאַרשטאַרבענער דימיסיע פון לאָרד פּלומער און דאָס בעשטימען אַלס נציב העליון פון ארץ-ישראל דעם לאָרד אַלענביי ווערט אונז נאָך מיטגעטיילט פאָלגענדעס:

פעלדמאַרשאַל לאָרד פּלומער האָט נישט בדעה צו פערלאָזן זיין אַמט פון נציב העליון אין ארץ-ישראל פאַר דעם אַבלויף פון זיין אַמט-צייט. צוליב דעם זענען מילא אינגאַנצן גרונדלאָז די ידיעות וועגן די פערטרעטער. ווען אפילו די לאַגע וואָלט זיך געענדערט, דאַן וואָלט אויך נישט געקומען אין בעטראַכט די קאַנדידאַטור פון לאָרד אַלענביי אויפ'ן אַמט פון נציב העליון. עס איז אויך אינגאַנצן גרונדלאָז די בעהויפּטונג, אַז לאָרד אַלענביי זאָל גלייכצייטיג איבערנעמען די אויבערשטע אָנפיהרונג מיט'ן ענגלישען מיליטער אין נאָהענטן מזרח.

„נומערוס נולוס" אין בוקאַרעשטער אוניווערזיטעט.

ווי אַזוי ער ווערט דורכגעפיהרט.

בוקאַרעשט. (י.ט.א.) די גרויסע דעמאָקראַטישע צייטונג „אַדעווערול" שרייבט אויף וואָס פאַר אַן'אופן עס ווערט איינגעפיהרט דער „נומערוס נולוס" אויפ'ן מעדיצינישען פאַקולטעט אין בוקאַרעשט. אויפ'ן ערשטען קורס פון מעדיצין געפינען זיך בלויז 8 יודען. דאָס דאָזיגע הייפעל יודישע סטודענטען איז טאָג-טעגליך אויפ'ן ברוטאַלסטען אופן בעליידיגט געוואָרן, אַזוי דאָס זיי האָבען געמוזט אויפהערען קומען אין אוניווערזיטעט. לויט'ן רעגולאַמין אָבער בלייבט דער, וואָס לאָזט אַדורך 6 מאָל פּראַקטישע אַרבייטען אויפ'ן צווייטען יאָהר. די אוניווערזיטעטס-מאַכט האָט טאַקע אין דעם פאַל אָנגעווענדעט די סאַנקציעס פון רעגולאַמין און האָט בעזייטיגט פון דער ווייטער-דיגער אַרבייט די אומשולדיגע יודען, וואָס האָבען געוואָלט אויסמיידען גע-שלעגען. אויף אַזאַ אופן איז שוין נישטאָ אויפ'ן ערשטען קורס קיין איין יוד.

נאָכדעם ווי מען איז פערטיג געוואָרען מיט'ן ערשטען קורס האָט מען זיך גענומען צו „רייניגען" דעם פערבע-רייטונגס קורס. דורך סיסטעמאַטישע פייניגונגען האָט מען דערגרייכט, אַז פיל יודישע סטודענטען און סטודענטינס האָבען דורכגעלאָזט אַ געוויסע צאָהל לעקציעס און איבונגען און זענען צוליב דעם אויסגעשלאָסען געוואָרען.

די בעגריסונג פון מאָסקווער קהלה

צו לואי מאַרשאַל'ס 70-יעהריגען געבורטס-טאָג.

מאָסקווע, (י.ט.א.) אין די בע-גריסונגס - טעלעגראַמען פון מאָסקווער קהלה צו לואי מאַרשאַל צו זיין 70-יעהריגער געבורטס-טאָג ווערט צוו. אַ. געזאָגט: „אין טאָג פון אייער 70-יעה-ריגען געבורטסטאָג שיקט אייך די מאָס-קווער יודישע קהלה איהר ברודערלי-כען גרוס. אייערע הויכע אינטעלעקטו-עלע בּגאַבטקייט און אייער גאַנצער הארץ האָבען אייך געמאַכט פאַר אייגעם פון די אָנפיהרער פון אַמעריקאַנער יודענטום, וועלכען איהר האָט געפיהרט אויפ'ן וועג פון יענע הויכע אידעאַלען, וואָס זענען אונז אָנגעוויזען - געוואָרען פון אונזערע נביאים. די רוסישע יודען וועלען קיינמאָל נישט פערגעסען די אומשאַצבאַרע דינסטען און הילף, וועלכע איהר, אַלס איינער פון די איניציאַטאָרען און אָנפיהרער פון „דזשאָינט" האָט זיי געלייסטעט אין די יאָהרען פון שווערע פיזישע און מאָ-ראַלישע נסיונות".

יודען ווערען ווייטער געשלאָגען און פערוואונדעט.

בוקאַרעשט, (י. ט. א.) דעם 20. ח. ח. זענען גרופּען סטודענטען אַרומ-געגאַנגען אין די גאַסען מאַכענדיג אַנ'-אַמת'ן קאָנטראָל פון די שפּאַצירענדע. איין גרופּע האָט אָפּערירט אויפ'ן בול-וואַר יעליזאַווטאַ. דער ערשטער קרבן איז געווען דער סוחר מאַרטשעל זייגער. מען האָט איהם שטאַרק געשלאָגען און שווער פערוואונדעט מיט אַ שטעקען אין קאָפּ. ער איז געפאַלען אין חלשות. די סטודענטען זענען זיך צולאָפען.

דער צווייטער אָנפאַל איז פאָרגעקו-מען אויף דער גאַס ליפּסקאַני. אורעל יאַסופּאָוויטש איז געשלאָגען - געוואָרען. דער גאַסען-וועכטער איז געשטאַנען פון דערווייטענס און רוהיג צוגעקוקט. די אָנפאַלער זענען פערשוואונדען-געוואָרען.

פערוואונדעט אין קאָפּ איז אויך גע-וואָרען סאַמי יודא. ביי איהם האָט מען צוגענומען די דאָקומענטען און אייניגע ווערטזאַכען.

ה יוסף בלומבערג פון בערלין, וואָס ווײלט דאָ, אַלס דעלעגירטער פון קרן-היסוד איז 12 אַ זייגער בייטאָג בעגע-גענט געוואָרען דורך אַ גרופּע פון 7 - 10 קוזיסטישע סטודענטען, וועלכע האָבען איהם אָנגעהויבען שלאָגען. דער בעפאַ-לענער האָט זיך פערטיידיגט און דער-לאַנגט איינעם פון די סטודענטען אַ שטאַרקען קלאַפּ אין אויג. דער סטודענט האָט אָנגעהויבען ווילד צו שרייען און ענטלאָפען צוזאַמען מיט זיינע חברים. כאַראַקטעריסטיש איז, אַז בעת דעם „קאַמף" האָט זיך צוגויפגעזאַמעלט אַנ'-עולם פון מעהר ווי 200 פּערזאָן, וועלכע האָבען אַרויסגעוויזען דורך אויסגעשריי-ען זייערע סימפּאַטיעס פאַר די קוזיס-טישע „העלדען".

די אַנטי-שחיטה בעווע-גונג אין דייטשלאַנד.

מינכען, (י.ט.א.) די מינכענער געזעלשאַפט פון „צער בעלי חיים" האָט אין נאָמען פון אַ רייהע געזעלשאַפטען אין פיל בייערישע שטעט ווי אויך אין נאָמען פון פעראיין געגען וויוויסעקציע אַריינגעטראָגען אין בייערישען לאַנדס-טאָג אַ מעמאָריאַל, אין וועלכען עס ווערט געפאָדערט, אַז די רעגירונג זאָל אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון לאַנדטאַג פון 8. יולי ה. י. וואָס שגעלער צושטע-לען אַ געזעץ-פּראָיעקט וועגען איינפיה-רען אין בייערען צוואַנגס-בעטויבונג פון בהמות פאַר דער שחיטה.

אויפגעדעקט די דריטע ירושלים'ער מויער.

ירושלים, (י.ט.א.) דער העברע-אישער אוניווערזיטעט צוזאַמען מיט דער יודישער געזעלשאַפט צו פאָרשען ארץ-ישראל בעמיהט זיך, ווי בעקאַנט, אויפ-צודעקען די חורבות פון פערשידענע אַלטערטימליכע מויערן אין ירושלים. לעצטענס האָבען זיך פערענדיגט די אַרבייטען אַרום אויפדעקען די דריטע ירושלים'ער מויער, וואָס איז ביז איצט געוועזען פערשאָטען. די אַרבייטען זענען געפיהרט געוואָרען אונטער דער לייטונג פון ד"ר סוקיעניק. דערביי איז ענטדעקט געוואָרען דער ביז-איצט אומ-בעקאַנטער דרום טייל פון דער דריטער מויער.

א נייע יודיש טעאַטער אין לענינגראַד.

מאָסקווע, (י.ט.א.) אין לענינגראַד איז געעפענט געוואָרען אַ נייע יודיש טעאַטער אונטער דער לייטונג פון דעם בעוואוסטען טעאַטער-קריטיקער און טע-אַטער-טוער קוגעל. מיט דעם אָנטייל פון דעם בעריהמטען יודישען קאָמפּאָזי-טאָר אכראָן און אַרטיסט מאַנולעסקאָ. אין דעם טעאַטער וועט געשפּילט ווע-רען יודישע דראַמע און יודישע אָפּע-רא. די רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען דעם נייעם יודישען טעאַטער אַ סובּ-סידיע פון 30,000 רובעל.

שניי-שיך

פעפּעגע פון ריגע און טרעטאָרן פון 20 זל. אָן, פיל י-פאַנטאָפעל פון 4 זל. אָן.
סקלאַד פון קאַלאָשען און שניי-שיך
אַנדערס 2 (רוג נאָוואַ מיעיסקאַ).
רעפּעראַציע פון שניי-שיך אויפן אָרט. 832

Dr. L. LEWITAN

נעהמט אָן אין דערהיים פון 5 ביז 7 אָוונט צו קליניק-פּרייזען. לעז
31 נאַלעווקי 31.

די דין-תורה צווישען הרב קעסטענבערג און דער ראַדאָמער קהלה.

די טענות פון דער ראַדאָמער קהלה—די דין-תורה אָפּגעלעגט.

וואַרשא, 25. (טעלעפאָניש) ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען האָט דער היגער ראַבינאַט בעקומען אַ בריף פון ה' קעס-טענבערג'ען, אַז ער איז גרייט צו קומען קיין וואַרשע און דאָ האָבען אַ דין-תורה מיט דער ראַדאָמער קהלה.

דער ראַבינאַט האָט וועגען דעם גלייך דעפּעשירט דער ראַדאָמער קהלה, פון וועגען עס איז אין עטליכע שעה אַרום געקומען אַ ענטפער, אַז דאָנערשטאָג 5 אַ זייגער אין אָוועגד וועט די ראַדאָ-מער קהלה-פערוואַלטונג זיך שטעלען אין וואַרשעווער ראַבינאַט. אויך וועגען דעם האָט מען גלייך דעפּעשירט הערר קעסטענבערג'ן און דער ראַבינאַט האָט אויך נעכטען 5 אַ זייגער צונויפגערופען אַלע זיינע מיטגלידער.

פּונקט 5 אַ זייגער האָבען אָנגעהויבען אָנקומען די רבנים און אין דער זעל-בער צייט איז אויך געקומען קעסטענ-בערג. די פאָרשטעהער פון דער ראַדאָ-מער קהלה-פערוואַלטונג האָבען זיך פער-שפּעטיגט, דאַן האָט קעסטענבערג פער-לאַנגט, אַז עס זאָל צונויפגעשטעלט ווע-רען אַ פּראָטאָקאָל, דאָס די קהלה האָט זיך נישט געשטעלט לדין, די פאָדערונג פון קעסטענבערג'ן איז ערפילט געוואָ-רען און אַזאַ פּראָטאָקאָל איז צונויפגע-שטעלט געוואָרען. באַלד אָבער ווי דער פּראָטאָקאָל איז אונטערגעשריבען גע-וואָרען, זענען אָנגעקומען די פאָרשטע-הער פון דער ראַדאָמער קהלה-פער-וואַלטונג און דער פּראָטאָקאָל איז דע-ריבער פערניכטעט געוואָרען.

צוליב דעם, וואָס עטליכע רבנים האָבען זיך געפונען אויף דער קאָנפע-רענץ מיט די סטודענטען וועגען אַרויס-געבען אַ קול פון אַנאַטאָמישען אַנשטאַלט, האָט זיך אָבער די דין-תורה ערשט געקאָנט אָנהויבען אַכט אַ זייגער.

פון קעסטענבערג'ס זייט זענען גע-קומען — ווי ער האָט ערקלערט — ניין פערזאָן, וועלכע האָבען זיך אָבער נישט געקאָנט דערוואַרטען אויף דער דין-תורה און זיי זענען צוריק אַפּגעפאָהרען קיין ראַדאָם; פון דער ראַדאָמער קהלה זע-נען געקומען: דער פאָרזיצענדער פון קהלה-ראַט, ה' פרענקעל, וויצע-פאָרזי-צער יעקב טייטעלבוים און די דאָזאָ-רעס יעקב לייב שיינפעלד, אברהם פלאַצקי און נחום דוד לוקסענבורג; פון ראַבינאַט זענען געקומען די רבנים: קאַנאַל, כהנאַ, פאַזנער, ריטשוואַל, מיכעלזאָן, שיינגראַס און זילבערשטיין.

די רבנים און אַלע בעלי-דינים זעצען זיך אַרום ביי דעם גרויסען בית-דין-טיש און הרב קאַנאַל הויבט אָן פיהרען די אונטעראַנדלונגען, איידער אָבער מען טרעט צו צו דער פאַקטישער דין תורה, בעט ה' פרענקעל דאָס וואָרט און ער ערקלערט פאָלגענדעס:

ווען די ראַדאָמער קהלה איז איינגע-גאַנגען איבערצוגעבען דעם גאַנצען ענין דעם וואַרשעווער ראַבינאַט, האָט זי זיך פאָרגעשטעלט די זאַך אַזוי: עס וועט זיך צונויפקומען דער גאַנצער ראַבינאַט, וועלכער וועט אויסהערען בקיצור וועגען וואָס דאָ האַנדעלט זיך; דערנאָך וועט דער ראַבינאַט אויסקלויבען פון זיך אַ בית-דין, וואָס זאָל שוין פיהרען די פער-האַנדלונגען, און דערנאָך אין נאָמען פון גאַנצען ראַבינאַט – אַרויסגעבען דעם געהעריגען פּסק, וואָס זאָל איינמאָל פאַר אַלע מאָל אַ סוף מאַכען צו די אַלע מחלוקת. אַזוי ווי אָבער פון גאַנצען ראַבינאַט, וואָס בעשטעהט פון צוועלף רבנים, זענען געקומען נישט מעהר פון 7 און אויך פון די זיבען זיי צוויי דיס-קוואַליפיצירען (הרב פאַזנער, צוליב דעם, וואָס ער האָט זיך אין זיינערצייט בעטייליגט אין אַ דעלעגאַציע ביים ביל-דונגס-מיניסטער, וועגען נישט ערלויבען די רבנות-וואַהלען אין ראַדאָם און הרב מיכאַלסאָן, צוליב דעם, וואָס ער איז קעסטענבערג'ס אַ פריינד) אַזוי. אַז עס בלייבען נישט מעהר פון פינף רבנים – קאָנען זיי קיין דין-תורה נישט האָבען, ווייל זיי האַלטען, אַז די פינף רבנים קאָנען נישט פערטרעטען דעם גאַנצען ראַבינאַט. די קהלה דריקט דעריבער אויס איהר וואונש, אַז פון די 12 רבנים זאָלען זיך צונויפקומען מינימום 8, פון וועלכע עס זאָל געקליבען ווערען דאָס בית-דין.

דאַן האַלט הער קעסטענבערג אַ לאַנ-גע רעדע, אין וועלכער ער ערקלערט, אַז די גאַנצע צייט פון דער מחלוקת האָט ער געוואָלט האָבען אַ דין-תורה, אָבער שטענדיג איז די מניעה געוועזען דער צד שכנגד, ווי אויך די פּרעסע, וואָס האָט זיך געלאָזט אינספּירירען.

עס רעדען דערנאָך כמעט אַלע מיט-גלידער פון דער ראַדאָמער קהלה. און דאַן נאָך אַ קורצער בעראַטונג ער-קלערט הרב קאַנאַל:

„אויף מאָנטאָג וועט דער ראַבינאַט צונויפרופען אַ עקסטרא זיצונג פון זיי-נע מיטגלידער, וואו דער גאַנצער ענין וועט בעטראַכט ווערען. דאַן וועט בע-שלאָסען ווערען, צי דער ראַבינאַט זאָל זיך אָנגאַזשירען אין דער דין-תורה צי נישט. אין יעדען פאַל וועט דער ראַ-בינאַט מודיע זיין ביידע צדדים און אויב דער בעשלוס וועט זיין פּאָזיטי-ווער, וועט דער ראַבינאַט גלייך בע-שטימען דעם טערמין פון דער דין-תורה.

מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד. ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89

ריקענביינער-פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, פעט-זוכט, אַרטערעטיזם, שטוהל-פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענ-דיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניש.
עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

Lek. Dentysta

Jakób Botwinik

געאַרבייט אין דער לאָדזער קראַנקען-קאַסע איבער 4 יאָהר, נעהמט יעצט אָן טעגליך, אויסער שבת פון 3 ביז 9 אָוונד אויף דער
נאַוואָליפּקי 26, פראָנט 2. שטאָק

היילען, פּלאָמבירען, צאָהן-ציהען אָהנע שמערצען, קינסטליכע ציינער, קראָנען און גאָלד-בריקען.

צוגענגליכע פּרייזען.

אַר מיטגל. פון קראַנקען-קאַסע און זייערע פאַמיליעס זעהר בילינ'

— ד"ר —

י. הערשפינקעל

Zawadzka 15,

telefon 11-87

— — ספּעציאַליסט פאַר — —

קינדער - קראַנקהייטען.

נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ"

אַקושערקע ניעמאי

אָנגעשטעלט אין דער קראַנקען-קאַסע האָט זיך איבערגעצויגען פון בושעווישנער 13 אויף
2 מלינאַרסקא 2
(רוג בושעווישנער). 703

ערשטקלאַסיגער

הירזשנער-אַמעריער שאַליט,

פּיעטריקאַווער 16 (פּאַלודניאָווא 8).

נעהמט אָן זעמטליכע פעלץ-אַרבייטען פון אייגענע און אָנפערטרויטע סחורה. מיט די נייעסטע מאָדעלען צו די ביליגסטע קאָנקורענץ פּרייזען. 102

קומט און איבערצייגט אייך!!!

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאַנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.

פּרייזען ביליגע! בעראַטונג אָהן געצאָהלט

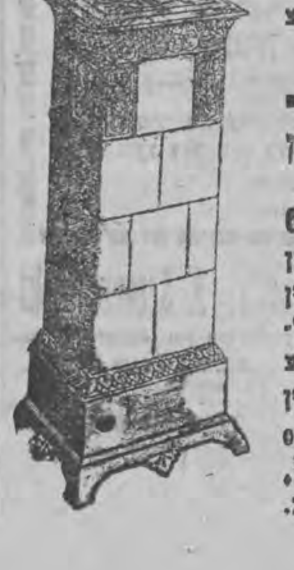

אַכטונג!

די לאַנגיעהריגע בעוואוסטע פאַבריק פון

שאַמאַט-אייוועז און קוכען

— פון —

וואָלטשאַנסקא 63

איז אויף שטענדיג פערוועהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע שאַמאַט - אייוועז און קוכען. איינלענדישע און אויסלענדישע ביליג און פּינקטליך! מיט אַכטונג 810

ש. ראָזענבלום.

בריוועס-וואַונג דזיערנאַ 24.

פערענטפערונג
פון א נישט־דאָאינער פראַגע.

דער קליינער רעוואָלוציע־טראָמפּייט פונ'ם קליינעם לאַנד, פון ליטא האָט שוין אָפּגעטרומייטערט זיין קורצע קאָמפּס־וואָך, און הגם עס איז שוין דאָ א מיינונג, אז ס'איז שוין פאָראויסצוזעהן א רוהיגען אויסגאַנג פון די ווייטער'דיגע געשעהענישען, סאַנקציאָנירט פון אַזאַ מומחה איבער פּאָליטישע אומוואַנדלונגען, ווי דער לאָנדאָנער „טיימס", הגם מיר זענען איצט בכלל אַריינגעטראָטען אין יום־טוב וואָך. ווען „אויף די הימלען און אויף דער ערד איז פרייען" — איז דאָך דער רוהיגער אויסגאַנג נישט קיין סימן פון א גוטען אויסגאַנג —

ובפרט טאָקי פאַר אונז יודען.

מעג טאָקי זיין, אז די מורא פאַר פּאָגראָמען איז שוין אדורך; מעג זיין אפילו, אז דער נייער ליטווישער פּרעמיער וואָלדעמאַראַס קנייפּט די ליטווישע יודען אין די דאַרע באַקען, מאַלענדיג זיי קאָמפּלימענטען, אז זיי זענען דער לאָיאַלסטער עלעמענט צווישען די גאַנצע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען...

אָט דער „לאָיאַלסטער", אָט דאָס אויסטיילען פון אַלע נאַצ. מינדערהייטען, דער דאָזיגער יוצא מן הכלל, די פּריווילעגיע — אָט דאָס טאָקי טויג נישט.

אז די פּריווילעגיע פון צו זיין אַנ־אתה בחרתנו ביים רבונו של עולם קאָסט אונז א ביסעל צו־טייער, און חוק'ן דערוועגען לייקענען מיר אָפּט אין דעם, טאָ פאַרוואָס זאָל עס אונז גראָד איצט פערשאַפען א גרויסען כבוד, ווען דער ה' וואָלדעמאַראַס דערוועהלט אונז און מאַכט אונז פאַר „אַנ'אתה בחרתנו מכל המיעוטים"!..

דער דאָזיגער פאַקט הויבט אונז אַבסאָלוט נישט אָן צו בערוהיגען, און שאַפען די זיכערקייט, אז די שאר ירקות — די איבעריגע גע'רודפט'ע מינאָריטעטען — זאָלען דערפאַר קריגען מעה־דרך ארך און אַפּשיי פאַר אונז.

פון דער אַנדערער זייט ווערט אָבער דער נייער ליטווישער מלוכה־פּרעזידענט „רעהאַביליטירט" דורך דער אָפיציעלער „ליעטוביס", וועלכע שרייבט, אז די יודען זענען געווען די הויפּט־אַנטיילנעהמער אין דער אַקציע, וואָס האָט צוגעגרייט די קאָמוניסטישע איבערקעהרעניש (מען מוז דאָך געפינען עפּיס א סיבה פון דעם פאַשיסטישען פוטש!) די יודען — שרייבט די דאָזיגע צייטונג — האָבען אָרגאַניזירט אין אַלע ליטווישע שטעדטלעך קאָמוניסטישע קאָמערלעך. („יאַטשעיקעס").

דאָס איז די גלייכגעוויכט צווישען דעם גלעטען און שטויסען אין די אָפיציעלע קרייזען, און דער וואָסטריגער אמת איז, אז הגם עס איז נישטאָ קיין רייר וועגען פּאָגראָמען אויף יודען אָדער פּאָליאַקען אין ליטא, ווערען דאָך די רעפּרעסיעס בנוגע די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אַלץ שאַרפער און שאַרפער.

אינעווייניג איז מען, הייסט עס, איינגאַנצען אין אָרדנונג, און דערווייל בערוהיגט מען די לאָיאַלסטע און לאָיאַלע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

דער דאָזיגער תירוץ פערענטפערט די נייע אינטערפּרעטאַציע פון דער ליטווישער פראַגע, וועלכע איז נישט געווען קיין נויטווענדיגקייט סיי אינערליך, סיי פאַר דער אויסערער וועלט!

מן.

Dr PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט.
זאַנאַדוכאַ 1, טעלעפאָן 25-38
ווענערישע און האָר־הויט־קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט (האָר־אויספאַל), רענטגען־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונד, דאַמען: פון 4—5 נאַכמ.

פּראָבלעמען פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע.
די בעראַטונגען פון גרויסען ראַט פון עמיגדירעקט.

(קאָרעספּאָנדענץ פון בערלין צום „נייעם פאָלקסבלאַט").

דעם 19־טען ה. ח. איז אין בערלין פאָרגעקומען א זיצונג פון גרויסען ראַט פון די פאַראייניגטע יודישע עמיגראַציע געזעלשאַפטען „עמיגדירעקט". אין זיין ערעפנונגס־רעדע האָט דר. קריינין אָנגעוויזען אויף דער וויכטיגקייט פון בעשלוס, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען דורכ'ן אַמעריקאַנער „היאַס" זיך ווייטער צו פערנעהמען מיט דער עמיגראַציע־טעטיגקייט. ווייטער האָט ה' קריינין אָנגעוויזען אויף דער גרויסער בעדייטונג פון אָפּמאַך וועגען געמיינזאַמער אַרבייט צווישען „עמיגדירעקט", „היאַס" און „יק"אַ".

ה' וואָלאַדעק האָט בעגריסט די בעראַטונג אין נאָמען פון „היאַס"־דירעקטאָריום. זייט די טויערן פון די פאַראייניגטע שטאַטען זענען געשלאָסען געוואָרען, האָט ה' וואָלאַדעק געזאָגט, ליגט אויף די אַמעריקאַנער יודען א מאָראַלישע פליכט צו העלפען די יודישע עמיגראַנטען זיך איינצואָרדנען אין אַנדערע לענדער. „היאַס" וועט מיט אַלע קרעפטען מיטאַרבייטען מיט'ן „עמיגדירעקט".

דר. דיזשור האָט אָפּגעגעבען א בעריכט פון צענטראַל־ראַט פון „עמיגדירעקט". נאָך דעם בעריכט פון תוספת־ביוראָ זענען אָפּגעגעבען געוואָרען בעריכטען פון פערשידענע לענדער.

דעפּ. דר. שיפּער האָט אָפּגעגעבען א בעריכט פון פּוילען. דר. שיפּער האָט בעצייכענט די עמיגראַציע אַלס די ברענענדיגסטע פראַגע פון יודישען לעבען אין פּוילען. די יודישע מאַסען, וואָס ווערען דערשטיקט פון די הערשענדיגע עקאָנאָמישע בעדינגונגען, רייסען זיך עמיגרירען און זענען גרייט צו לאָזען זיך אין די ווייטעסטע און אומבעקאַנטעסטע לענדער. אין משך פון לעצטען יאָהר האָבען 25,000 יודישע משפחות זיך געווענדעט צו דעם „עמיגדירעקט" נאָך אינפאָרמאַציע. די דאָזיגע אָנפראַגעס זענען געווען נוגע עטליכע און דרייסיג לענדער.

דר. שיפּער קאָנסטאַטירט, אז די פּוילישע רעגירונג בעציהט זיך צו דער אַרבייט פון פּוילישען עמיגדירעקט מיט דער גרעסטער אָנערקענונג. דאָס האָט שוין זיך אויסגעדריקט אין א שטענדיגער מלוכה־סובסידיע פאַר'ן עמיגדירעקט. די אָנפיהרער פון „עמיגדירעקט" זענען צוגעצויגען געוואָרען אַלס בעראַטער אין די וויכטיגסטע מלוכה'שע עמיגראַציע־אינסטיטוציעס.

די וויכטיגע מיטטיילונג פון דעפּוטאַט שיפּער איז פון ראַט אויסגעהערט געוואָרען מיט'ן גרעסטען אינטערעס.

דר. קריינין האָט געהאַלטען א גרויסען רעפעראַט וועגען די ריכטליניעס פון דער טעטיגקייט פון עמיגדירעקט. עס איז אויסגעאַרבייט געוואָרען א גענויער פּלאַן פון קאָנסטרוקטיווער עמיגראַציע־אַרבייט, וואָס נעמט אַרום אויך די פאַך־אויסבילדונג און שפּראַך־צוגרייטונג פון די עמיגראַנטען. די קרובים־הילף, וואָס ווערט איצט אָרגאַניזירט, האָט גרויסע אויסזיכטען אויף ערפאָלג. „עמיגדירעקט" שטעהט אין פערבינדונג מיט דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, מיט „אָרט" אויפ'ן געביט פון פאַך־בילדונג, מיט „אָזע" און „טאָז" אין פּוילען וועגען בעפרידיגען די מעדיצינישע בעדערפענישען פון די עמיגראַנטען.

צום שלוס האָט ה' קריינין גענוי בעהאַנדעלט דעם אָבמאַך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען צווישען „עמיגדירעקט" „היאַס" און „יקא" וועגען דער ווייטערדיגער אַרבייט. דער אָבמאַך דאַרף ראַטיפיצירט ווערען דורך די דריי דערמאָהנטע געזעלשאַפטען און מען דאַרף רעכענען, אז דעם 20־טען יאַנואַר 1927 וועט שוין דער אָבמאַך אַריין אין קראַפט. די דריי דערמאָנטע אָרגאַניזאַציעס וועלען שאַפען א ראַט פון 20 פּערזאָן, דערביי וועט „יקא" דעלעגירען 10 מיטגלידער און היאַס־עמיגדירעקט אויך 10 מיטגלידער. דער ראַט וועט אויסערוועהלען א פערוואַלטונג פון 10 מיטגלידער, וועלכע וועט אָבהאַלטען זיצונגען מינדעסטענס איין מאָל מאָנאַטליך, אין שפּיץ פון דער פערוואַלטונג וועלען שטעהן 3 דירעקטאָרען, צו איינעם פון „יקא", „היאַס" און „עמיגדירעקט". לויט דער פּאַריטעט אין ראַט וועלען די ביידע דירעקטאָרען פון „היאַס" און „עמיגדירעקט" האָבען איין שטימע און דער דירעקטאָר פון „יקא" אויך איין שטימע. די ענגע פערבינדונג מיט „יקא" וועט ערלויבען אויסצונוצען די קאָלאָניעס און פערשידענע איינריכטונגען פון „יקא" אין די דרום־אַמעריקאַנישע לענדער ווי אַרגענטינאַ, בראַזיליען, טשילי, אורוגוואַי א. א. וו. אין די לענדער וועט הויפּטזעכליך אויך געלענקט ווערען דער עמיגראַציע־שטראָם, הגם מען וועט אויסנוצען אויך די אימיגראַציע־מעגליכקייטען אין אַנדערע לענדער. דער אָבמאַך איז געשלאָסען געוואָרען אויף א צייט פון 3 יאָהר. די דאָזיגע פעראייניגונג וועט האָבען א קאָלאָסאַלע בעדייטונג פאַר דער יודישער קאָלאָניזאַציע־טעטיגקייט און די בעשלוסען פון דער געשאַפענער קאָרפּאָראַציע וועלען קענען געהעריג ווירקען אויף דער יודישער עפענטליכקייט.

נאָך ד"ר קריינינ'ס רעפעראַט האָט זיך ענטוויקעלט א לעבהאַפטע דיסקוסיע, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט כמעט אַלע מיטגלידער פון ראַט.

די נייַנצענטע אָפּעראַציע פון אַנ'איקס־שטראַלען־פאָרשער

די פאָרשער פון די איקס־שטראַהלען (רענטגען) פאַלען מעהרסטענטיילס א קרבן פון זייער וויסענשאַפטליכער אַרבייט. דעם געלערנטען אינזשעניער פערנאַנד דיקרעטע, וועלכער האָט פיל אויפגעטוהן אויפ'ן געביט פון ט. ס. פ. און איקס־שטראַלען האָט מען שוין געמאַכט 18 אָפּעראַציעס, אָבגעשניטען ביידע הענד. אין 1917 איז ער געוואָרען כמעט אינגאַנצען בלינד, אָבער די אָפּעראַציעס פון דר. באָנפראַי האָבען בעוויזען פיל צו פערבעסערען זיין לאַגע.

מיט צוויי וואָכען צוריק האָט ער געמוזט זיך לאָזען מאַכען די 19־טע אָפּעראַציע אין משך פון די 20 יאָהר. אַלס 18־יעהריג יונגעל האָט ער אָנגעהויבען צו אַרבייטען אין די אַטעליעס פון זיין פאָטער, א בעקאַנטען געלערנטען. אין א פּאָר וואָכען נאָכדעם, ווי מ'האָט ערפינדען די רענטגען־שטראַהלען האָט דער 20־יעהריגער דאַן פערנאַנד דיקרעטע זיך באַלד גענומען זיי אויסצופאָרשען מיט פיל ענטוזיאַזם.

אין 1908 יאָהר, בשעת ער האָט געהיילט א פּערזאָן, וועלכע איז קראַנק געווען אויף שווינדזוכט, האָט דיקרעטע דעם ערשטען מאָל זיך אָבגעברענט און די וואונדען האָבען זיך אַלץ פערשפּרייט ביז מען האָט איהם געמוזט אָבשניידען ביידע הענד.

דעקרעטע וועט מען מוזען, ווי עס זאָגען פּראָפעסאָרען די דאָקטוירים, נאָך דריי מאָל אָפּערירען, ער אַרבייט איצט שוין מעהר נישט. אין אָוונד הערט ער זיך צו ביי זיך אין שטוב צו די טענער פון ראַדיאָ, וועלכער האָט איהם אַזוי פיל צו פערדאַנקען.

— דאָס איז מיין בעלוינונג — זאָגט ער.

שטיל... ווייל די יודען קומען שוין נישט

בוקאַרעשט, (יט"א) דער „אַדעוועראָל" שרייבט: „ענדליך איז רוהיג געוואָרען אויפ'ן מעדיצינישען פאַקולטעט. די פּאָליציי־דינסט האָבען איבערגענומען די קריסטליכע סטודענטען אַליין. זיי שטעהן ביים אַריינגאַנג און לאָזען נישט אַריין די יודען. קיין סקאַנדאַלען און געשלעגערייען קומען שוין מעהר נישט פאָר, ווייל די יודישע סטודענטען האָבען זיך שוין נישט צו דערנעהנטערען צום פאַקולטעט.

אין קאָוונא א טאָג נאָך דער איבערקערעניש.

(איינדרוקען פון א זשורנאַליסט).

אינ'ם קופּע פון שלאָף־וואַגאָן זענען צוזאַמען מיט מיר — דער קאָרעספּאָנדענט פון טשיקאַגאָ־טריבון, וואָס האָט ערשט אָוועקגעשיקט א דעפּעשע פון 3000 ווערטער קיין אַמעריקאַ, א קאָרעספּאָנדענט פון א לאַטישער צייטונג און א קינאָ־אָפּעראַטאָר מיט אַלע נויטיגע מכשירים אויף צו פערפיקסירען אויף א קינאָ־לענטע די ליטווישע געשעהענישען.

הגם דאָס שניי־ווייסע געלעגער פון דער אינטערנאַציאָנאַלער געזעלשאַפט, איז געווען זעהר אָנלאָקענד אין וועג, טראַכט אַפילו קיינער נישט וועגען שלאָף. אַלע זענען דערנערווירט און וואַרטען מיט אומגעדולד אויף ידיעות. דערווייל דערצעהלט מען זיך מעשה'לעך און פערזענליכע געשעהענישען, וועלכע מ'האָט פּערזענליך בייגעוואוינט און אדורכגעמאַכט און מ'וויל טרעפען, צי וועט מען אונז אדורכלאָזען איבער דער ליטווישער גרעניץ. מיר, די קאָרעספּאָנדענטען, האַלטען רוהיגע געשעהענישען, נאָר דער קינאָ־אָפּעראַטאָר טרוימט וועגען שלאַכטען פון רעגירונגס מיליטער מיט די אויפשטענדיגע, וואָס ער וועט קענען פאַראייביגען אויף זיין פילם.

אויף די פערשידענע סטאַציעס, וואו דער צוג שטעלט זיך אָב ווייסט מען וועניגער, ווי מיר האָבען געוואוסט, בעת מיר זענען אַרויסגעפאָהרען. מיר דערנעהנטערען זיך צו דער גרעניץ און דאָ מיט אַמאָל הויבט אָן אונזער אַמעריקאַנער זיך אויסצוטאָן. איך ראַט אייך — האָט ער צו אונז געזאָגט, נעמט מיין ביישפּיל — יעדענפאַלס וועט מען אונז שלאָפענדיגע און אויסגעטוענע פון וואַגאָן נישט אַרויסשלעפּען.

אָבער ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען אז קיינער האָט גאָר וועגען דעם נישט געטראַכט. די קאָנטראָלערען האָבען צוגענומען ביי אונז די פּעסער און זעהר העפליך זיי האָבען זיך אומגעקעהרט אין א פּאָר מינוט אַרום און ווען זיי האָבען זיך דערוואוסט, אז די קופּע איז פערנומען פון דער פּרעסע, האָבען זיי אַפילו נישט אדורכגעמאַכט די נידעגע פּראָצעדור פון באַגאַזש־רעוויזיע.

קיין קאָוונאַ זענען מיר אָנגעקומען כמעט אָהן פערשפּעטיגונגען. אין שטאָט ווי מיר האָבען עס שוין געוואוסט פון פריהער, איז בעלאַגערונגס־צושטאַנד. אָבער אויפ'ן וואָקזאַל זענען נישטאָ דערפון קיין שום סמנים, קיין שום ספּעציעלע שמירה און נאָר אויפ'ן פּלאַץ פאַר'ן וואָקזאַל — א פּאַטרול פון 3 זעלנער. מיר זענען אַזוי פערוואונדערט, אז אין דער ערשטער מינוט שיינט אונז אז מיר האָבען זיך אַרויסגעזעצט אויף אַנ'אַנדערע סטאַציע. מיר אָקופּירען דעם איינציגען אויטאָ — מיר פאָהרען אין שלאָס. אָן פּאַסיר־שיינען אין שטאָט? — פרעגט אונז דער שאָפער.

מיר קערען זיך אום צום סטאַציע־קאָמענדאַנט. קיין שיין דאַרפט איהר נישט ערקלערט ער אונז. דער בעלאַגערונגס־צושטאַנד פערוועהרט די בעוועגונג ביז 5 א זייגער אינדערפריה און איצט איז שוין א פערטעל אויף 6. מיר זענען זעהר דאַנקבאַר דעם מאַשיניסט, וואָס דער צוג האָט פערשפּעטיגט אויף די פּאָר מינוט און לאָזען זיך אין שטאָט.

אויפ'ן גאַנצען לאַנגען וועג פון וואָקזאַל צום האָטעל מעטראָפּאָל טרעפען מיר נאָר איין מיליטערישען פּאַטרול, אין די רעגירונגס־געביידעס איז פינסטער אין גאַנצער שטאָט זעהט מען יחידים, וואָס איילען צו דער אַרבייט.

ס'איז שבת, די מיינסטען געשעפטען זענען געשלאָסען, ווי געוועהנליך דעם טאָג. די גאַס איז פול מיט מענשען וואָס לייענען די בעקאַנטמאַכונגען פון דער נייער רעגירונג. די איבערקעהרעניש פיהלט זיך אַפילו נישט אויסערליך און ווען נאָך דער איבערקעהרעניש וואָלטען נישט אויסגעקלעבט געוואָרען קיין בעקאַנטמאַכונגען אין גאַס און די אָפיציעלע מודעות וואָלטען זיך בעגרעניצט מיט דער פערעפענטליכונג פון סליאַשעוויטשיוס דימיסיע און וועגען בעשטימען אַלס פּרעמיער דעם פּראָפ. וואָלדעמאַראַס, וואָלטען די ברייטע בעפעלקערונגס־קרייזען געהאַט דעם איינדרוק אז ס'איז פאָרגעקומען א געוועהנליכער קאַבינעט־וועקסעל.

10 א זייגער אין דער פריה איז בעקאַנט געוואָרען, אז דער בעלאַגערונגס צושטאַנד איז פערביטען געוואָרען אויף קריגס־צושטאַנד. די קינאָ־אינהאַבער האָבען אַביסעל פריהער אָפּגעעטעמט: אומזן גאָט מעג מען שוין בלייבען נישט ביז 7 אין אָוונד ווי ס'איז געווען, נאָר ביז 11. אין די גאַסען און אויף די טעלעפאָן סלופּעס האָבען זיך בעוויזען בעקאַנטמאַכונגען וועגען נייעם מיניסטאָרען קאַבינעט, וואָס איז בעשטעטיגט געוואָרען דורכ'ן מלוכה־פּרעזידענט גריניוס. אַלס שטאָט־קאָמענדאַנט אויפ'ן אָרט פון פּולק. גלאָוואַצקי, וועלכער איז בעשטימט געוואָרען נעכטען, איז צוריק בעשטימט געוואָרען דער פריהעריגער פּולקאָווניק סקוטשעוו.

*

די ערשטע אויפגאַבע פון א זשורנאַליסט, וואָס איז געקומען אין א לאַנד

(ווייטער זעה 7־טע זייט).

נײַער פאָלקסבלאַט
.26 דעצעמבער 1926

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
.26 דעצעמבער 1926

26
זונטאָג
כא
טבת תרפ"ז

דעצעמבער
זון-אויפגאַנג 7.17
זון-אונטערגאַנג 3,30
לענג פון טאָג 9

סוחרים קויפט-אויס פּאַטענטען!

סוף דעצעמבער ענדיגט זיך דער טערמין אויסצוקויפען פּאַטענטען.-האַנדווערקער, וואָס אַרבײַטען אַלײַן ווענען בעפרײַט פון פּאַטענטען. - האַנדווערקער, וואָס פער-קויפען אַלײַן זײַערע אויסאַרבײַטונגען מוזען האָבען פּאַטענטען.-צי דאַרפען בעהערס אויסקויפען האַנדעלס אוּן אינדוסטריע-פּאַטענטען?

(–) די לאָדזשער פינאַנץ-קאַמער האָט בעקומען צוגעשיקט פון פינאַנץ-מיני-סטעריום אַ צירקולאַר, וועלכען מיר ווע-רען געבעטען צו פערעפענטליכען.

אינ'ם דאָזיגען צירקולאַר ווערט גע-זאָגט: דער טערמין אויסצוקויפען פּאַ-טענטען וועגען לויט'ן אַרט. 30 פונ'ם געזעץ פון 15. יולי 1925 פעסטגעשטעלט פון 1 נאָוועמבער ביז סוף דעצעמבער. דער דאָזיגער טערמין וועט בשום אופן נישט פערלענגערט ווערען. נאָכ'ן טער-מין וועט די שטייער-מאַכט צוטרעטען צו אַ גענויער קאָנטראָלע פון די האַנ-דעלס- און אינדוסטריע-אונטערנעהמונ-גען.

די וואָס וועלען נישט אויסקויפען קיין פּאַטענטען אָדער האָבען נישט קיין ענטשפּרעכענדע פּאַטענטען, וועלען צו-געצווינגען ווערען צו פעראַנטוואָרטליך קייט לויט'ן אַרט. 98 פון געזעץ וועגען מלוכה-אינדוסטריע שטייער.

*

מ'בעט אונז נאָכאַמאָל אויפמערק זאַם צו מאַכען, אַז האַנדווערקער, וואָס אַרבייטען אַליין, דאַרפען לויט'ן געזעץ נישט האָבען קיין פּאַטענטען. אָבער נישט קוקענדיג דערויף איז זעהר גע-וואונשען, אַז זיי זאָלען יאָ אויסקויפען פּאַטענטען, ווייל לויט די אויסבעטע-רונגען צום צעכען געזעץ איז פאַראויס-געזעהען, אַז אַלס בעווייז, אַז אַ בעל-מלאכה האָט בעת'ן ערשיינען פון גע-זעץ געאַרבייט זעלבסטשטענדיג, וועט דינען די ענטשפּרעכענדע בעשטעטיגונג פון דער שטאָדט-פערוואַלטונג און דאָס בעזיצען פון אַ פּאַטענט.

* * *

(–) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם, וואָס ס'פערענדיגט זיך דער טערמין אויסצו-קויפען פּאַטענטען אויף 1927 י. האָט זיך אַ דעלעגאַציע פון האַנדווערקער גע-ווענדעט צום פינאַנץ מיניסטעריום וועגען אַ רייה נישט אויסגעקלערטע פראַ-גען בנוגע די פּאַטענטען.

אַ רייה פינאַנץ-אַמטען פאָדערען פון די בעקער, אַז זיי זאָלען אויסקויפען האַנדעלס-פּאַטענטען אויפ'ן פערקויף, אַ חוץ די אינדוסטריע-פּאַטענטען, וועלכע זיי בעזיצען. דאָס מיניסטעריום האָט ערקלערט, אַז לויט'ן אַרטיקעל 14 פון געזעץ און אַרטיק, 33 פון די אויספיהר פעראָרדנונגען דאַרף אַ בעקער בעזי-צען בלויז אַן אינדוסטריע-פּאַטענט, אויב דער פערקויף קומט פאָר אין זעלבען לאָקאַל. אָבער וועגען דעם בעגריף „דערזעלבער לאָקאַל" איז צווישען דער דעלעגאַציע מיט'ן מיניסטעריום ענט-שטאַנען חלוקי דעות.

דאָס מיניסטעריום בעטראַכט פאַר איין לאָקאַל אויב ער איז מיט אַנדערע צימערען פערבונדען דורך אַ טיהר, דאַ-געגען די דעלעגאַציע בעטראַכט פאַר איין לאָקאַל אויב די צימערען געפינען זיך אין איין דירה, אונטער איין נומער און ס'ווערט פאַר איהם געצאָהלט איין וואוינונגס-שטייער אין איין דירה געלד.

די האַנדווערקער-צענטראַלע איז זי-כער, אַז דאָס געריכט וועט זיך שטע-לען אויף איהר שטאַנדפּונקט און רע-קאָמענדירט דעריבער די בעקער, אויב מ'וועט זיי אין אַזעלכע פעלען צוזאַמענ-שטעלען פּראָטאָקאָלען פאַר בעזיצען נאָר איין פּאַטענט, אַז זיי זאָלען אָנגעבען רעקורסען אין געריכט.

די דעלעגאַציע האָט אויך בעריהרט די פראַגע וועגען פּאַטענטען פאַר האַנד-ווערקער, וואָס פערקויפען זייערע אויס-אַרבייטונגען אויף וועכענטליכע מערק. דאָס האַנדעלס-מיניסטעריום האָט אויס-געקלערט, אַז לויט'ן § 14 פון געזעץ דאַרף יעדער האַנדווערקער, וואָס פער-קויפט זיינע אויסאַרבייטונגען אויף די טערג, בעזיצען אַ האַנדעלס-פּאַטענט. דאָס מיניסטעריום זעהט אָבער איין די נויטיגקייט אָפּצושאַפען דעם דאָזיגען פונקט פון געזעץ און וועט בקרוב שאַ-פען אַ קאָמיסיע וואָס זאָל אויסאַרבייטען אַ נאָוועלע צום געזעץ. דער דאָזיגער קאָמיסיע וועט די דעלעגאַציע קענען צושטעלען איהרע פּאָסטולאַטען.

Weit und breit
Ein jeder schreit
Schuhkrem „PURUS"
Bleibt unerreicht!

מיסבראַוויטש זענען טאַקי געווען

נור דאָס געלד האָט מען צוריקגעגעבען

ערקלערונג פון מאַגיסטראַט.

פון פּרעסע-אָפּטיילונג ביים מאַגיסט-ראַט האָבען מיר בעקומען צוגעשיקט פאָלגענדע אויפקלערונג:

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ פון „ביפ", וואָס איז געווען פערעפענט-ליכט פרייטאָג וועגען ענטדעקטע מיס-ברויכען אין דער בוי-אָפּטיילונג פון מאַגיסטראַט, שטעלט פעסט דער מאַגיס-טראַט פאָלגענדעס: דער סכום פון די דעפראודירטע געלדער בעטרעפט נישט 5000 זל. ווי ס'איז אָנגעגעבען געוואָ-רען נאָר 3,000. דער מיסברויך איז ענטדעקט געוואָרען מאָנטאָג דורך אַ קאָנטראָלע פון דער פינאַנץ-אָפּטיילונג, אויף מאָרגען איז דער בעאַמטער יאַ-סטרזשעמבסקי לויט אַ פעראָרדנונג פון פּרעזידענט ציניאַרסקי אָפּגעשטעלט גע-וואָרען פון זיין אַמט און דער ענין איז איבערגעגעבען געוואָרען דער דיסציפּלי-נאַר-קאָמיסיע. די רעזולטאַטען פון דער אויספאָרשונג וועלען איבערגעגעבען ווערען דער געריכטס מאַכט.

צום סוף ווערט אינ'ם קאָמוניקאַט צוגעגעבען, אַז דאָנערשטאָג דעם 23-טען ה. ח. האָט דער בעאַמטער יאַ-סטרזשעמבסקי אינגאַנצען געדעקט די פעהלענדע סומע.

נ'העלפט נישט

מ'מוז רעמאָנטירען.

(מ) מיטוואָך האָט דער לאָדזשער קרייז-געריכט בעטראַכט די אַפּעלאַציע פונ'ם הויז-בעזיצער פון פּאָלודניאָווע 40.

די וואוינונגס-אינספּעקציע האָט איהם אָנגעקלאָגט פאַר נישט-אויספיהרען איה'ע פעראָרדנונגען וועגען רעמאָנטירען די וואוינונג פון רבקה פּאָלאַש, וואָס וואוינט אינ'ם זעלבען הויז און דאָס פרידענס-געריכט האָט צוגעשפּסק'עט דעם הויז-בעזיצער צו בעצאָהלען 50 זל. שטראָף און אָפּ ספיהרען דעם רעמאָנט.

דאָס קרייז-געריכט האָט בעשטעטיגט דעם אורטייל.

*

(מ) אין פרידענס-געריכט איז בע-טראַכט געוואָרען דער פּראָצעס פון ווינצענטי ראַקאָווסקי, דעם הויז-בעזי-צער פון אַבראַמאָווסקי 30, וועלכער האָט נישט געוואָלט פעריכטען דעם סופיט אין דער וואוינונג פון זיין לאָ-קאַטאָר אַטאָן ראַדקע, דאָס געריכט האָט איהם פערמשפט אויף 40 זל. שטראָף, אָדער 7 טאָג אַרעסט פאַר נישט אויספיהרען די פעראָרדנונגען פון דער וואוינונגס-אינספּעקציע.

קהלה

זיצט, זיצט און... זיצט נישט.

(*) היינט, זונטאָג, קומט פאָר אַ זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג. די טאָג-אָרדנונג איז די זעלבע, וואָס האָט גע-זאָלט זיין אויף די 3 זיצונגען, וואָס זע-נען נישט פאָרגעקומען. צי וועט די זי-צונג פאָרקומען צום 4-טען מאָל, איז נאָך נישט בעוואוסט, ווייל די צדדים האָבען זיך נאָך נישט אויסגעגלייכט.

עקספּאָרט

אויפ'ן חײַטען מזרח פערקלענערט זיך.

אַ פאָרשטעהער פון אַ לאָדזשער גרוי-סער מאַנופאַקטור-הורטאָוניע, וועלכע איז אָרויסגעפאָהרען קיין רוסלאַנד, האָט פון דאָרט מיטגעטיילט, אַז די אויסזיפּ-טען אויף רוסישע קניות זענען זעהר שוואַכע, דער טעקסטיל-עקספּאָרט האַלט אין פאַלען שוין זייט 3 חדשים. די קאָנ-סיגנאַציע-לאַגערען פון מאַנופאַקטור-סחורות אין מאַנדזשוריען זענען נישט איינגעאָרדענט געוואָרען, ווייל מ'האָט נישט געקענט קריגען קיין קאַפּיטאַלען אויף צו פינאַנסירען די דאָזיגע אונטער-נעהמונג. דער עקספּאָרט אויפ'ן ווייטען מזרח פאַלט אפילו אין פערגלייך מיט'ן פאָראַיאָהריגען.

פּראָיעקט

פון קאָשטשיושקאָ-דענקמאָל.

(מ) ארכיטעקט לובעלסקי, וועלכער האָט בעקומען דעם פּרייז פאַר'ן פּראָ-יעקט פון אַ קאָשטשושקי-דענקמאָל, האָט דעם 20. ה. ח. שוין צוגעשיקט די פּראָיעקט-פּלענער פונ'ם דענקמאָל.

א גנבה אין א צוג.

(§) דאָס לאָדזשער קרייז-געריכט האָט בעטראַכט דעם פּראָצעס פון 20 יעהרי-גען יוסף ראָזענבלום וועלכער איז בע-שולדיגט געוואָרען אין אויספיהרען אַ גנבה אין אַ צוג.

אויף די געריכטס-פערהאַנדלונגען האָט זיך ראָזענבלום מודה געווען אין זיין טאַט, ערקלערענדיג, אַז ער האָט שוין זייט אַ פּאָר טאָג גאָרנישט געהאַט אין מויל, און צוליב נויט האָט ער זיך דעצידירט אויף אַזאַ שריט.

דאָס געריכט האָט איהם פער'משפט אויף 3 יאָהר אויסבעסערונגס-הויז.

דער'הרג'עט א מענשען צוליב אביסעל האָלץ.

(ל) אין לאָסק איז די טעג פאָרגע-קומען אַ שוידערליכע מאָרד-געשיכטע. דער לאַנד-ווירט לעאָן ב. פון דאָרף וויטשולק לאָטקאָו-קרייז האָט שפּאַצי-רענדיג אין וואַלד דערזעהען זיין שכן דעם 22 יאָהריגען אַדאַם מאַרטשעווס-קי, וואָס האָט געהאַקט אַ בוים אין זיין וואַלד. דער רייכער לעאָן ב. האָט שוין אויך פאַר דעם געהאַט איינינע צוזאַמענשטויסען מיט מאַרטשעווסקי'ן און זיי זענען ביידע געווען שטאַרק אויפגעבראַכט איינער אויפ'ן אַנדערען. צווישען זיי איז ענטשטאַנען אַ קריג מעת וועלכען לעאָן ב. האָט אַרויסגע-כאַפּט ביי מאַרטשעווסקי'ן די האַק און האָט איהם דערלאַנגט איינינע קלעפּ. מאַרטשעווסקי איז געפאַלען, בעוויסטלאָ-זיג זיך מיט בלוט, מיט אַ צו האַקען קאָפּ. לעאָן ב. האָט אויסגעגראָבען אַ גרוב, האָט אַהין אַריינגעוואָרפען דעם קערפּער פון ערמאָרדעטען און פער-שאָטען מיט שניי.

די פרוי פון מאַרטשעווסקי'ן האָט עטליכע טעג אַרומגעזוכט איהר מאַן, אָבער ווען זי האָט נישט בע-קומען קיין שום ידיעה וועגען איהם, האָט זי וועגען זיין פערשוואונדען געמאָלדען דער פּאָליציי.

די פּאָליציי האָט פאָרגענומען אַנ-ענערגישע אויספאָרשונג, אָבער האָט גאָרנישט געקענט דערגעהן. אַ צופאַל אָבער האָט געהאָלפען ענטדעקען דעם שוידערליכען מאָרד. נישט ווייט פון אָרט, וואו ס'איז געווען בעגראָבען דער קער-פּער האָט די פּאָליציי געפונען אַ פער-בלוטיגט טיכעל מיט די איניציאַלען ל. ב. מ'האָט זיך גענומען צו איהם, און נאָך אַ שטאַרקער אויספאָרשונג האָט ער זיך מודה געווען אינ'ם מאָרד און אָנגעוויזען וואו געפינט זיך דער בע-האַלטענער קערפּער. מ'איז באַלד אַוועק אויפ'ן אָנגעוויזענעם אָרט און דאָרט געפונען דעם קערפּער, וואָס האָט שוין אָנגעהויבען צו פוילען. ל. ב. איז אַרעס-טירט געוואָרען.

אשר קאָן שטיצט ווייטער דעם פּלאַן צו גרינדען אַ שפּינערײַ אין א"י.

דער לאָדזשער סוחר א. הירשבערג, וועלכער געפינט זיך איצט אין ארץ-ישראל פּראָיעקטירט דאָרט צו גרינדען אַ גרויסע בוימוואָל-שפּינערײַ.

אין שייכות דערמיט איז מען מודיע, אַז ה' הירשבערג האָט בעקומען אַ בריף פון אשר קאָהן פון לאָדז. דאָטירט דעם 9-טען אָקטאָבער, אַז זיין פירמע האָט זיך נישט צוריקגעצויגען פונ'ם פּלאַן וועגען אויפשטעלען אַ גרויסע שפּינערײַ אין ארץ-ישראל. מאָרלויפיג זענען פאַר האַן שטערונגען, אָבער ער איז גרייט צו העלפען יעדע ערנסטע איניציאַטיוו אויף דעם געביט.

איז די אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט זונטאָג דיזשורירען פאָל גענדע אַפּטייקען: פּאַוולאָווסקי (פּעט-ריקאָווער 307), האַמבורג (גלובנאָ 50), גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטש 4), שיטקע-ווימש (קאָפּערניק-גאַס 26), באַרעמזא (פּאָמאַרסקאָ 10), פּאַסאַש (פּל. קאָש-טשעלני 10).

היינט קומט-פאָר די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון לאָדזשער יוד. ליטעראַטען-און זשורנאַליסטען-פעראיין.

היינט האַלב 11 פאַרמיטאָג וועט אין לאָקאַל פון צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד (פּאָלודניאָווע 4) פאָרקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון יודישען ליטעראַטען-און זשורנאַליסטען-פעראיין אין לאָדז.

אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינען זיך די פּונקטען: בעריכטען, בודזשעט. פרייע פאָרשלאָגען און וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע.

צו דער פערזאַמלונג זענען אַרויסגע-שיקט געוואָרען איינלאַדונגען.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען פון בעריהמטען אַרטיסט

יוליוס אַדלער

צוזאַמען מיט זיין אויסגעצייכענטען אַנסאַמבל. פרויען: הדסה, האַלישש, מאַלאַמאַז, רעניגאַ, שיפעוויטש. מענער: ברין, לאַוי, קאַן, קורט, קראַנע, שטאָק-פעדער, ראַטשיין און אַנדערע.

היינט, זונטאָג, ד. 26-טן דעצעמבער— 2 פאָרשטעלונגען:

8½ אַ זייגער נאַכמ.—צו ביליגע פּרייזען דאָס בעריהמטע מײַסטערווערק פון הענריק איבסען

דער גײַסטער

הויפּט-ראָל „אָסוואַלד"—יוליוס אַדלער

8½ אָוונד אויפ'ן פּלגעמ. פערלאַנג די זעהר-אויפגענומענע סאָציאַלע טראַ-געדיע פון ערנסט טאָלער

הינקעמאַן

הויפּט-ראָל „הינקעמאַן" — י. אַדלער.

מאָרגן, מאָנטאָג גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג צו ביליגע פּרייזען צום 2-טען און לעצטען מאָל די בעליבטע פּיעסע

„תלמיד חכם"

הויפּט-ראָל „תלמיד חכם"— יוליוס אַדלער.

בילעטען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע. אדם. לייטער: א. שטאָכפעדער.

ווינער אָפּערעטע אין סקאַלאַ-טעאַטער

דירעקציע: זעמאַן.

היינט, 11 פאַרמיטאָג אַ קינדער-פאָרשטעלונג צו ביליגע פּרייזען

„דאָס רויטע היטעלע".

3.15 - די נעגט'ע פרוי

6.15 נ-מ ווילדעלאַ

8.30 אָוונד- צום 2-טען מאָל: „דאָלי" אָפּערעטע אין 3 אַקטען פון הוגאָ הירש.

פרעהליך איז שטוב

איז שטענדיג ווען מען ברענגט אַ היים

שאָקאָלאַד Plutos

ווייל דאָס פערזיסט דאָס לעבען פון קינד

גיט בלוט, געזונד און ערמוטיגט;

דעריבער פאָדערען אַלע נאָר פּלוטאָס-טאַבלישקעס.

Mleczna,
Mleczna - Orzechowa,
Mleczna - Migdałowa,
Gorzka - Lux,
Deserowa, Smietankowa
און אַנדערע סאָרטען.

115

פאָדערט נור „פּלוטאָס"!

Sprzedaż detaliczna: Piotrkowska 53.

ער האט געהאט 2 ווייבער: אין לאדז און אין לעמבערג,

האט ער נאך פערדרעהט א סאך און אומגליקליך־געמאכט א 16־יעהריג מיידעל אין ווילנא.

(–) צום לאדזער ראבינאט איז אנגעקומען א בריף פון ווארשאווער ראבינאט, וועלכער פערלאנגט, אז די לאדזער רבנים זאלען ארויסרופען א געוויסע פרוי דבורה גרויפעלד און זי אויספרעגען וועגען איה״ס באציהונגען מיט א געוויסען גאדעל פייערמאן פון ווארשא.

די דאזיגע פרוי דבורה גרויפעלד דארף ערקלערען, צי ס׳איז אמת, אז זי האט חתונה־געהאט מיט דעם דערמאנטען פייערמאן און אויב יא, ווי לאנג זי האט מיט איהם געוואוינט.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז די געשיכטע מיט דעם גאדעל פייערמאן אזוי:

גאדעל פייערמאן איז אין יאהר 1921 אין ווארשא צוגענומען געווארען צום מיליטער. זיין פולק איז דאן געשטאנען אין ווילנא און דארט האט זיך פייערמאן בעקענט מיט דעם 16־יעהריגען מיידעל ביילקע יארמולאוויטש, א טאכטער פון פערמעגליכע עלטערן.

ביילקע איז ביי איהרע עלטערן געווען די יונגסטע טאכטער און זעהר בעליבט.

האט טאטע־מאמע געוואלט פון איהר בחת האבען און ווען זיי האבען דערזעהן, אז גאדעל און ביילקע ווענען זיך נישט גלייכגילטיג – האבען זיי אין אנהויב געהאט אביסעל עגמת־נפש, אבער – וואס קאן מען טון, ווען קינדער האבען זיך ליב ! – האבען ביילקע׳ס עלטערן אלץ טאלערירט און ס׳האט זיך צווישען דעם פאר׳ל צופלאקערט א פייערדיגע ליבע.

אזוי איז נפגאנגען א וואך נאך א וואך, א חודש נאך א חודש. ענדליך האבען זיך די עלטערן ארומגעזעהן, אז מיט זייער שעהנער ביילקע איז געשעהן אן׳אומגליק... ביידע צינגער האבען פיל גערעדט און זיך גע׳כור׳עט, אבער גאדעל האט דעם אומגליקליכען מיידעל בערוהיגט :

– מיר וועלען, ווי אמשנעלסטען חתונה־האבען און מיר וועלען דערמיט מאכען א סוף צו די רעדערייען.

דער יונגערמאן האט זיך געווענדעט צו דער מיליטערישער מאכט נאך אנערלויבניש חתונה צו האבע און די ערלויבניש איז איהם געגעבען געווארען.

האט מען זיך גענומען גרייטען צו דער חתונה.

גאדעל האט ערקלערט, אז קיין עלטערען האט ער נישט, ער איז א קיילעכדיגער יתום ; וועט אלוא פון זיין צד קומען אויף דער חתונה זיינע א שוועסטער מיט איהר מאן. דער חתן־בחיר האט בעקומען א כפעציעלען אכטטאגיגען אורלויב אויף צו פראוועזן די חתונה. די יארמולאוויטשעס האבען געמאכט א שמחה „כ׳ד המלך״, מע האט געשטעלט א חופה, געפייערט אלע „שבע ברכות״ א. א. וו. צו די סעודות זענען יעדען טאג געקומען אנדערע „עלטסטע״ מיליטער־לייט, געמאכט די אמת׳ע „כוסה״, גארלען געוואונשען און זיך מיט איהם משמח געווען.

גאדעל האט ווייטער בעדינט אין מיליטער און געוואוינט ביי ביילקעס עלטערן.

אין איינינע חדשים ארום האט ביילקע געבוירען א טאכטער.

ווען גאדעל איז בעפרייט געווארען פון מיליטער, האט איהם זיין שווער געגעבען 350 דאלאר נדן און דער יונגערמאן איז אוועק קיין ווארשא זוכען געשעפטען.

מיט צוויי וואכען שפעטער איז גאדעל צוריקגעקומען קיין ווילנא און דערצעהלט, אז ער מאכט גוטע געשעפטען בשותפות מיט זיין שוואגער. האט ער גענומען זיין ביילקע׳ן מיט׳ן קינד, זיי אראפגעבראכט קיין ווא שא און זיך אריינגעצויגען צו זיין שוועסטער און שוואגער, מיט וועלכען ער האנדעלט, כלומרשט בשותפות.״

נאך עטליכע וואכען וואוינען צוזאמען, איז ערשט ביילקע געוואר געווארען, אז די „שוועסטער״ איז נישט קיין שוועסטער און דער „שוואגער״ – נישט קיין שוואגער. זי האט זיך אויך דערוואוסט, אז „איהר״ גאדעל האט עפעס צו טון מיט „לינקע געשעפטען״...

ביילקע האט וועגען אלעם געשריבען צו איהר פאטער קיין ווילנא, וועלכער איז גלייך אראפגעקומען קיין ווארשא. נאך א גענויער אויספארשונג האט זיך ארויסגעוויזען אט וואס:

ביילקע, איז שוין ביי גאדלען נישט די ערשטע. אין לאדז האט גאדעל איין ווייב מיט׳ן נאמען דבורה גרויפעלד און אין לעמבערג האט ער איבערגעלאזט, מיט א קינד אויף דער האנד, א געוויסע לאניע פארבער.

מיט דער ערשטער אין לאדז, האט ער חתונה געהאט, ווען ער איז אלט געווען 18 יאהר און מיט איהר פארברענגט סך־הכל 2 וואכען און מיט דער צווייטער – ווען ער איז אלט געווען 20 יאהר; מיט איהר האט ער שוין געוואוינט ביז ער איז געגאנגען דינען.

ביילקעס פאטער האט זיין טאכטער מיט זיין „שעהנעם איידעם״ געבראכט צום ווארשאווער בית־דין.

נאך א גענויער חקירה־ודרישה האט זיך ערשט ארויסגעשטעלט די גאנצע מעשה מיט די 2 ווייבער אין לאדז און לעמבערג.

ביים ווארשאווער בית־דין איז בעת מעשה געקומען צו הארצרייסענדע סצענעס צווישען ביילקע׳ן און איהר מאן גאדעל: זיי האבען זיך מוגדעסטוועגען שטארק ליב געהאט. און ווען דאס בית דין האט גע׳פסק׳נט, אז גאדעל פייערמאן מוז פריהער אפ׳גט׳ן אלע 3 ווייבער און דאן וועט ער קענען חתונה האבען מיט וועלכע ער וועט וועלען – איז ביילקע געפאלען גאדלען אויפ׳ן האלז און קושענדיג איהם האט זי אויסגעשריגען :

– איך האב דיך פארט ליב !

דאס בית דין האט בעשלאסען אפצולעגען דאס ארויסטראגען דעם פסק־דין און ווענדען זיך צו די ראבינאטען אין לאדז און לעמבערג וועגען אויספרעגען די 2 ווייבער.

ערשט דערנאך וועט ארויסגעטראגען ווערען דער פסק־דין אינ׳ם ענין גאדעל – ביילקע.

שווינדלער

וואס זאמלען מלבושים.

(*) אין שטאט געהען ארום עניגע יונגעלייט מיט א בעפולמעכטיגונג, וואס איז כלומרשט אויסגעשטעלט פון סענאטאר ד״ר ברוידע און ד״ר שווייג, און זאמלען מלבושים און וועש פאר יודישע רעפאטריאנטען א.א.וו.

ד״ר שווייג, בעט אונז פערעפענטליכען, אז ער האט אזא בעפולמעכטיגונג נישט אויסגעשטעלט, און ווי ס׳זעהט אויס האט מען דא צו טון מיט איינפאכע שווינדלער, מ׳דארף דעריבער זיין זעהר פארזיכטיג, די דאזיגע „וואוילטעטער״ נישט טרויען און ווען זיי וועלען זיך ווענדען מיט אזא „פולמאכט״ – זיי פערהאלטען.

פון „קאסינא״.

אין קאסינא וועט אין די יום־טוב דעמאנסטרירט ווערען דאס הערליכע בילד, „דער ליבלינג פון וויען״ מיט האררי לידקע און מיא מארא אין די הויפטראלען.

דער בכירישער טעמפעראמענט און דאס אויסגעצייכענטע שפילען – דאס זענען די מעלות פון דעם ארטיסטען־פאר, וואס האט זיך שוין דערווארבען אין לאדז די געהעריגע אנערקענונג. צו דעם פילם איז ספעציעל געבראכט געווארען מוזיק פון וויען, צום ערשטען מאל אין לאדז וועט צום פילם צושפילען דער אזוי־גערופענער „שראמעל־קווארטעט״, די ליבלינגען פון וויען וועלען זיכער האבען אין לאדז דעם געהעריגען ערפאלג.

בראווא!

כענקין איז ווידער דא.

מיטוואך וועט אין לאדזער „פילהארמאניע״ אויפטרעטען דער בעריהמטער ארטיסט, וואס האט אין לאדז געהאט אזא גרויסען ערפאלג בפרט מיט זיינע יודישע פאלקס־לידער – וויקטאר כענקין.

ער וועט אויפטרעטען אין זיין רעפערטואר, וואס האט אונגעהויער אויסגענומען ביים עולם. אינ׳ם קאנצערט בעטייליגט זיך אויך די בעקאנטע זינגערין זאפיא דאבראוואלסקא־פאוולאווסקא.

בריף אין רעדאקציע.

חשוב׳ע רעדאקציע :

מיר בעטען אפצודרוקען דעם צוגעשיקטען בריף אין אייער חשוב׳ער צייטונג, פאר וועלכען מיר דאנקען אייך פאראויס.

שוין 2 וואכען דויערט דער לאקאוט געגען 63 ארבייטער פונ׳ם צוקער־פאבריקאנט ה׳ ווראבלעווסקי נאוואמיעיסקא 21.

די סיבה איז: די ארבייטער האבען זיך ארגאניזירט אין פעראיין, פערלאנגט, אז מ׳זאל זיי פערזיכערען אין קראנקען־קאסע און אין ארבייטסלאזען־פאנד, און אז אין פאבריק זאל איינגעפיהרט ווערען מינימאלע היגיענישע בעדינגונגען, ווייל ביז יעצט איז געווען אזא לאגע, אז די ארבייטער זענען צוליב׳ן אומדערהערטען אופן פון עקספלואטאציע, געוועזען געצוואונגען צו ערלעדיגען זייערע מענשליכע בעדערפנישען אין פאבריק, ווי ס׳ווערען אויסגעארבייט דערנעהרונגס־מיטלען פאר די לאדזער בעפעלקערונג. אויפ׳ן הויף האט מען זיי נישט ערלויבט ארויסגעהן, ווייל די פירמע האט מורא געהאט, אז ז׳זאלען נישט עפעס מיטנעהמען מיט זיך, אזא לאגע האט ווייטער נישט געקענט זיין און די ארבייטער אין א צאהל פון 63 האבען בעשלאסען צו פאדערען א מענשליכע בעהאנדלונג, דערפאר זענען זיי פון פאבריק בעזייטיגט געווארען.

מיט דרך א״ץ

די פערוואלטונג

פון פראפ. פעראיינען פון דער־נעהרונגס־אינדוסטריע אין פוילען, אפטיילונג לאדז.

סעקציע צוקער־ארבייטער.

מעלדונגען.

צעירי והחלוץ המזרחי קילינסקא 44.

היום כ״א טבת 26 דעצעמב, בשעה 7 בערב באולמנו אספת חברים שבה יאפר הה׳ אהרן אפט דין וחשבון מפורט מישיבת מועצת המפלגה, שנתאספה בורשה ביום א׳ העבר.

ביחד עם זה תנתן סקירה מקיפה על עבודתנו להבא בוכוחי־החברים, כל חברינו והוגי חבה לרעיוננו מתבקשים לבא. בברכת תורה ועבודה

120 ועד הזמני

אכטונג צוקערוואר־ארבייטער!

געהט נישט ארבייטען צו דער פירמע ווראבלעווסקי, נאוואמיעיסקא 21, ווייל ס׳איז דארט א שטרייק. פראפ. פעראיין פון

דערנעהרונגס־אינדוסטריע אין פוילען, סעקציע צוקערוואר־ארבייטער

126 אין לאדז.

אכטונג דאמען־מאגאזין־בעזיטצער!

מאנטאג 8 אווענד א דרינגענדע פאך־פעראזאמלונג, אינ׳ם לאקאל פון בעקליידונגס־פעראיין פעטריקאווער 85. אלע מוזען זיין.

125 די פאך קאמיסיע.

גע׳שמד׳ט א לאדזער יודיש מיידעל אין פויזען

ווען זי איז געלעגען אין שפיטאל אויפ׳ן טויטען־בעט.

די שפיטאל־פערוואלטונג טענה׳ט, אז דאס מיידעל האט פאר׳ן טויט צו זיך גערופען א גלח און זיך געהייסען אפשמד׳ן.– די קרובים פון דער פערשטארבענער זענען אבער זיכער, אז מ׳האט דאס מיידעל אפגע׳שמד׳ט געגען איהר ווילען.

(–) צו אונז אין רעדאקציע האט זיך געווענדעט א יודישער זעלנער, א געוויסער ב. און דערצעהלט פאלגענדעס:

מיט אנדערהאלבען יאהר צוריק זענען אין לאדז געשטארבען זיינע עלטערן און אין שטוב איז געבליבען נאר ער, און זיינע א 22־יעהריגע שוועסטער י. ב.

מחמת ער אליין, דער בחור, איז אוועק אין מיליטער און די שוועסטער האט נישט געהאט ביי וועמען צו בלייבען, איז זי אוועקגעפאהרען קיין פויזען צו איהרע ווייטע קרובים.

אזוי האט דאס מיידעל זיך בעזעצט אין פויזען, געהאלפען איהרע קרובים אין דער ווירטשאפט און אויך די קרובים זענען פון איהר געווען זעהר צופרידען, קודם כל דערפאר, וואס א דאנק איהר, האבען די קינדער זייערע אמאל בעהערט א יודיש ווארט און זי פלעגט אפט קאכען די אמת־יודישע מאכלים אויף שבתים און יום־טובים, וואס איז אין דער פויזנער סביבה געווען א זעלטענהייט.

פלוצלונג איז דאס מיידעל י. ב. קראנק געווארען אויף טיפוס און מ׳האט זי געמוזט אפגעבען אין שפיטאל.

נאך 3 וואכען אפליגען אין שפיטאל אין גרויסע יסורים, איז דאס מיידעל געשטארבען.

ווען די קרובים זענען געקומען אין שפיטאל ארויסנעהמען דעם טויטען קערפער פון זייער פערשטארבענער קרובה, האט מען זיי ערקלערט קורץ און שארף :

– פאר׳ן טויט האט די קראנקע צו זיך גערופען א גלח און זי האט זיך גע׳שמד׳ט.

די פויזנער קרובים האט די דאזיגע ידיעה געטראפען ווי א דונער. זיי האבען דאס בשום־אופן נישט געקענט פערשטעהן און נישט גלויבען, פשוט דערפאר, וואס זייער לאדזער קרובה האט זיך שטענדיג געפיהרט יודיש און ליבגעהאט, ווען זי האט געקענט פראווען צוזאמען מיט די קרובים שבת און יום־טוב, ווי ביי איהרע עלטערן אין דער היים.

ס׳האבען נישט געהאלפען די טענות און תחנונים פון די פערצווייפעלטע קרובים, אז זיי קענען זיך נישט צוגלויבען, אז דאס מיידעל זאל זיך האבען גע׳שמד׳ט. – די שפיטאל־פערוואלטונג האט אויפגעוויזען, אז פאר׳ן טויט איז ביי דער אנוועזענהייט פון א גלח פארגעקומען די שמד צערעמאניע.

די קרובים פון דער פערשטארבענער האבען זיך דאן געווענדעט צום פויזנער ראבינער, וועלכער האט אינטערווענירט ביי דער ארטיגער קיוכע־מאכט, ס׳האט אבער גארנישט געהאלפען : די פערשטארבענע איז בעגראבען געווארען אויפ׳ן קאטוילישען צמענטאזש.

איצט האט דער פויזנער ראבינער זיך געווענדעט צו דער פערשטארבענער׳ס ברודער אין לאדז, אז ער זאל אננעהמען ווייטערע שריט דורך דער פערמיטלונג פון לאדזער ראבינאט, אז דער שמד זאל–לויט די פערפליכטענדע געזעצען – אנולירט ווערען, ווייל מען האט אדורכגעפיהרט דעם שמד אהן דעם ווילען פון דער פערשטארבענער, ווען זי איז נישט געווען ביים קלארען בעוואוסטזיין דער איינציג־פערבליבענער ברודער, וואס איז געווען אין מיליטער, האט אבער דעם בריף נישט דערהאלטען.

עהערגעכטען איז דער ברודער פון דער פערשטארבענער הייםגעקומען אויף אורלויב און ער האט געטראפען דעם בריף.

ער האט זיך באלד געווענדעט צו א לאדזער מורה־הוראה, וועלכער האט איהם אינפארמירט, אז ס׳איז נאך פאראהאן א מעגליכקייט, ביי א געהעריגער אינטערווענץ ביי דער צענטראלער קירכליכער מאכט אין פוילען, אונגילטיג צו מאכען דעם שמד און איבערצוטראגען דעם טויטען־קערפער פון דעם מיידעל אויפ׳ן יודישען בית עולם.

דער ברודער וועגדעט זיך דעריבער גלייכצייטיג צום לאדזער ראבינאט און צו די יודישע סיים דעפוטאטען, וועלכע זאלען אין דער הינזיכט אונטערנעהמען די געהעריגע שריט.

זאל פילהארמאניע

קאנצערט־דירעקציע : אלפרעד שטרויך.

מיטוואך, דעם 29. דעצעמבער, פונקט האלב 9 אין אווענד – דער

לעצטער לידער־אווענד פון

Wiktor CHENKIN

מיט אנסאמבל פון זאפיא דאבראוואלסקא־פאוולאווסקא

ביים קלאוויר: פראפ. לודוויק אורשטיין.

אין פראגראם: די בעסטע שלאגערס פון ערשטען און צווייטען פראגראם. אויפצרדעם וועלען אויסגעפירט ווערען פולשטענדיג נייע יודישע און חסיד׳ישע לידער. זכו בילעטען אין פילהארמאניע־קאסע.

די טעאטערס מעגען זיך שעמען

פאר די קינא׳ס וואס מאכען מעהר געלד איז דער פינסטער און אהן לשון, ווי זיי מיט ליכט און ווערטער.

(ש) פאר׳ן 3 קווארטאל פון ה. י. האט דער מאגיסטראט געהאט 246 494 זל. שטייער פון פערוויילונגען ; פון דעם איז איינגעפלאסען אין מזומן 232,086 זלאטעס.

אין די טעאטער׳ן זענען פערקויפט געווארען בילעטען : אין שטאטישען ווינטער־טעאטער – 10,513 אין שטאטישען זומער־טעאטער – 13,889; אין טעאטער פאפולארני – 21,459; אין טעאטער „סקאלא״ – 1,783.

אין 20 קינעמאטאגראפען זענען פאר דער צייט פערקויפט געווארען 899,240 בילעטען ; און דעם אין שטעטישען קינא 131,046 בילעטען אין „רעסורסא״ 89,836; „קאסינא״ 78,722 בילעטען און אין „לונא״ – 78 559 א. א. וו.

––––

Dr. med. H. LUBICZ

צענעלניאנא 43, טעל. 41-32

ספעציאליסט פאר הויט, װענערישע און מאנער־שװאכע קראנקהייטען. 869

היילונג מיט קווארץ־לאמפען (האר־אויספאל)

נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

צאהן־ארצט

H. Lewita-Fuchs

פעטריקאווער 50, טעל. 22 36

אויפנאהמס־שעהן: פון 10 ביז 1 און פון 4 ביז 6.

רבנים-דעלעגאציע ביי'ם פראפ. קאשישאנאווסקי.

יודישער מת פאר'ן אנאטאמישען אנשטאלט.

װ א ר ש א, 25 (טעלעפאניש) א דע-לעגאציע פון די רבנים קאגאל, פלויגער און זילבערשטיין, ווי אויך דער רעפע-רענט פון „חסד של אמת" ה' מאריץ פינקערט איז געווען ביי דעם פראפ. קאשישאנאווסקי פון אנאטאמי-שען אנשטאלט און איבם געבעטען ארויסצוגעבען דעם טויטען קערפער פון אפרים אייזענבערג, 93 י. א. (מאסטא-ווא 20), כדי איהם צו ברענגען צו קבורה.

פראפ. קאשישאנאווסקי האט אויפגע-נומען גאנץ פיין די דעלעגאציע, דער-צעהלט „א הר, אז ער איז בקי בע-קאנט די דינים פון טהרה און חברה-קדישא און האט ערקלערט, אז ער וועט זיך בעמיהען אלס או סנאחספאל ארויס-צוגעהמען דעם מת, אויב ער וועט הא-בען א בריף פון ראבינאט, אז דער פער-שטארבענער איז ביים לעבען געווען א פרומער יוד און אויך דאס וועט זיין מאקי נאר אנ'אויסנאהמספאל. פראפ. קאשישאנאווסקי האט אויך אויסגעדריקט זיין גרייטקייט צו לאזען מאכען די טהרה איבער די יודישע מתים, איידער מען נעהמט זיי צו פעארבייטען אין זאטאמישען אנשטאלט.

דער בריף פון ראבינאט איז צוגע-שטעלט געווארען דעם פראפ. קאשישא-נאווסקי דורך ה' פינקערט. נאכהער אבער האט דער פראפעסאר געמאלדען טעלעפאניש דעם ה' פינקערט, אז ער קאן דעם מת נישט ארויסגעבען אהן דער הסכמה פון דער קאמיסיע פון די יודישע סטודענטען-מדיקער, וואס פער-נעהמט זיך מיט'ן ענין פון צושטעלען יידישע מתים פאר'ן אנאטאמישען אנ-שטאלט. דעריבער האט ה' פינקערט גע-רופען א בעראטונג אויף דאנערשטאג אין אווענד צום הרב קאגאל, וואו עס זענען אויך געקומען די רבנים פלויגער און זילבערשטיין, ווי אויך די פארשטע-הער פון דער יודישער מדיקער-קאמי-סיע, די סטודענטען גריצענבערג, וויינ-טאל און לאנדוי. נאך א לאנגער בערא-טונג און ליידענשאפטליכע וכוחים, הא-בען די פארשטעהער פון די יודישע מע-דיקער מספים געווען אלס אויסנאהמס-פאל צו געבען דעם פראפ. קאשישא-נאווסקי ארויסצוגעבען דעם מת.

* * *

דעם 18-טען ה. מ. איז אין אנשטאלט פאר גייסטיג קראנקע יודען „זאפיובקא" אין אטוואצק געשטארבען דער גייסטיג קראנקער ישיבה-בחור אברהם מאנדע. זיין קערפער איז אבגעשיקט געווארען קיין ווארשא אין אנאטאמישען אנ-שטאלט.

בעקאנטמאכונג.

כ'מאך בעקאנט די ג. קונדשאפט, אז צוליב די קאנקורענץ האב איך

בעדייטענד רעדוצירט די פרייזען!

און צופעהל איך א גרויסען אויסוואהל זעמטליכע אין- און אויסלענדישע

פערפומעריע-ארטיקלען

פון די בעדייטענדסטע פירמעס, ווי:

Cotti, Houbigan, Guerlain, Violett, Dralle און אנדערע

די ג. קונדשאפט ווערט געבעטען צו בעזוכען מיך און זיך איבערצייגען

בעמ.: פאר רעעלע סחורה ווערט גאראנטירט!

אנגראסיסטען בעקומען ראבאט! מיט אכטונג

Perfumerja: Drukier, Zawadzka 11.

יעהרליכע אלגעמיינע-פערזאמלונג

פון גראשען-הענדלער-פעראיין.

נעוועהלט א נייע פערוואלטונג.

אין גראשען הענדלער-פעראיין אויף אלעקסאנדריסקא 8, איז אונטער'ן פאר-זיץ פון ה' טאבאטשניק פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג.

דער בעריכטס-אפגעבער האט אנגע-וויזען, אז די פערוואלטונג האט זיך שטענדיג בעמיהט צו רעגולירען אלע שווערע פראגען, לטובת די מיטגלידער, הן אין שטייער-ענינים, חן אין עקאנא-מישע ענינים. דאגעגען, האבען די מיט-גלידער זיך שוואך בעטייליגט צום פער-איין און נישט געהעריג אפגעשאצט די ארבייט פון דער פערוואלטונג.

צום סוף איז אויסגעדריקט געווארען אנערקענונג דער פערוואלטונג און אין דער נייער פערוואלטונג זענען אויס-געוועהלט געווארען פאלגענדע ה"ה: פרעזעס: טראקא משה. וויצע-פרעזעסען: דזשיאלאשינסקי חאווע און טאבאטשניק לייבוש. פערוואלטונג: סלארקעוויטש וואלף, יודקעוויטש מיכל, זשוראוו יצחק, גוטערמאן שלמה-לייזער, זילבערבערג איצעק. קאנדידאטען: יאסקאוויטש משה, איצקאוויטש הלל, קריגער אשר. רעווי-זיאנס קאמיטע: רושעשקאווסקי הערש, זילבערשאץ דוד, דזשיאלאשינסקי אברהם. קאסירער: הערשעל זאמעל. ס'איז אויך בעשלאסען געווארען אנצוהויבען אנ' אינטענסיווע ארבייט אויפ'ן געביט פון גרינדען ארום פעראיין אלע גראשען-הענדלער.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אבטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אבטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"

מיט דערלאגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 26. דעצעמבער 1926.

2711. א לעזער פון זאכאדניא.

אויב אייער זוהן איז פוליטאהריג, פיהרט א זעלבסטשטענדיגע אונטער-נעהמונג, מעג ער וואוינען אין א בשותפות'דיגער מיט אייך וואוינונג, דארף ער נישט זיין פעראנטווארטליך פאר אייערע שטייערן בפרט, ווען ער פערנעהמט א בעזונדערן צימער און פיהרט אנ'אנדערע ארט אונטערנעהמונג.

2712. ש. ר.

איהר האט נישט קיין רעכט דירעקט צו צאהלען דירה-געלד דעם חויז-ווירט אהן דער הסכמה פון הויפט-לאקאטאר.

2713. א שידלאווצער.

2714. א שט. לעזער B

2715. א לעזער פון כויגע.

2716. לעווענזאן פון שרעדניא 4.

2717. א פאליזע בעזיצער פון מא-מארסקא.

2718. א גרופע לעזער פון פיעפשאווע

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונ-זער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאכ-מיטאג אין רעדאקציע, מיטברענגענדיג די צייטונג.

2719. א לעזער פון פאביאניץ.

אויב איהר האט די מעגליכקייט צו בעקומען אין פאריז אין אנ'אנדערע אונ-טערנעמונג בעשעפטיגונג אויף בעסערע בעדינגונגען און די אונטערנעהמונג, וועלכע האט אייך ארויסגעפאדערט רע-אגירט נישט דערויף מעגט איהר האנדלען ווי עס לוינט אייך. דערפאר ארויס-געשיקט צו ווערען פון לאנד דראהט אייך נישט.

2720. דרייפוס.

פאר נישט האבען קיין פאס האט מען אייך נאך נישט אנגעקלאגט לויט'ן ארט. 274 פון שטר. קאדעקס, מסתמא האט איהר נישט געקענט אנווייזען, וואו איהר וואוינט, מיט וואס איהר בעשעפטיגט זיך און פון וואנען איהר לעבט. אויב אנ'אונטערנעהמער וועט זיך פערפליכ-טען אייך צו געבען א בעשעפטיגונג אדער ווער פון אייער משפחה וועט אייך פערזיכערן מיט אויסהאלט, וועט מען אייך בעפרייען פון יעדער שטראף.

2721 שטיינבערג.

אויב איהר בעצאהלט די סומע פאר וועלכער איהר האט גאראנטירט, בע-קומט איהר די זעלבע רעכט, וואס עס האט געהאט דער מלוה לגבי דעם בעל חוב.

2722. א לעזער פון פרושקאוו.

מען האט אייך צוריקגעשיקט די בקשה, ווייל זי איז נישט געווען דורך אייך אונטערגעשריבען. אויב איהר קאנט נישט שרייבען האט אנ'אנדערער גע-דארפט אונטערשרייבען אין אייער נא-מען. אלע ווענדונגען אין געריכט, בע-צייכענט שטאט אנ'אונטערשריפט, מיט צלמ'לאך אדער אנדערע צייכענס ווע-רען צוריקגעשיקט.

2723. א. ג. פון קאמיענא.

איהר דארפט צאהלען פאר יעדען קווארטאל פון לויפענדען יאהר 96 זל. 79 גר. שוין צוזאמען מיט די אויסגאבען

2724. וו. ב.

אויב דאס דירה געלד פאר'ן לויפענ-דען קווארטאל בעטרעפט שוין איבער 75 פראצ. פון דער סומע וויפיל דער לאקאל איז געגאנגען אין יוני 1914, דארפט איהר שוין מער אויסגאבען נישט צאהלען.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-02

אינערליכע קראנקהייטען. ספעצ. לונגען און האַרץ-קראנקהייטען. בעשטראלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

יונגערמאן מיט זיין געליבטער

שליסען אנ'אפמאך צו בעגעהן זעלבסטמארד.

(א מערקווירדיגער ראמאן אין איטאליען).

אין איינעם פון די איטאליענישע שפיטעלער, געפינען זיך איצט צוויי יונגע מענשען אין א קריטישען צו-שטאנד. א יונגערמאן מיט'ן נאמען בע-נעדעטא פעלי, און זיין געליבטע דזשא-וואני קאריגאני, האבען געזוכט צו מא-כען א סוף צו זייערע לעבענס און מען האט זיי קוים אפגעראטעוועט. אבער עס איז נאך נישט זיכער, צו זיי וועלען בלייבען לעבען.

דאס איז שוין דאס צווייטע מאל, אז דאס דאזיגע פאר מאכט א פערזוך צו ענדיגען דאס לעבען. מיט א צייט צוריק האט מען זיי געפונען האלב-טויטע אין זייער ארימען צימער. מען האט זיי דאן געראטעוועט צו זיך, אבער אין א קורצער צייט ארום האבען זיי עס ווידערהאלט.

פארוואס זוכען די דאזיגע מענשען צו ענדיגען זייער לעבען?

מאראם קאריגאני איז אנ'אריסטא-קראטקע. זי איז געווען די פרוי פון א מארקיז, איינער פון די גרעסטע א-טאליענישע אריסטאקראטען און א זוהן פון א פאמיליע וואס האט געשפילט א גרויסע ראלע אין דער געשיכטע פון לאנד.

אמאל, איידער מאראם קאריגאני האט געהייראט איהר אריסטאקראטישען מאן, איז זי געווען אנ'אקטריסע. זי איז א טאכטער פון ארימע עלטערן, אבער זי איז א קינד פון איטאליענישען פאלק, מיט א לעבעדיגען, שטורמישען טעמ-פעראמענט, ווען עס איז אריבער די ערשטע צייט פון צוזאמענלעבען צווי-שען איהר און דעם אריסטאקראט, האט זי דערפיהלט, אז עס איז איהר אומע-טיג, אז זי קאן עס נישט אריבערטרא-גען, ווייל אין דעם קרייז, וואו זי האט זיך איצט אנגעפאנגען בעוועגען, האט מען זיך געהאלטען אנגעצויגען.

דערצו האט זי געהאט א סך צרות פון איהרע שוועער און שוויגער. די דאזיגע שטאלצע מענשען האבען איהר נישט געלאזט צו-רוה. ווי זי האט זיך נישט געהאלטען, איז אלץ ארויסגעקו-מען צו-גראב, צו וואולגאר, און עס האט זיי בעליידיגט. אבער זי האט עס געליטען, ווי עס פאסט פאר א געטריי-ער פרוי.

דער מאן איהרער, מארקיז דזשא-וואני, האט געזעהען, אז זיין פרוי לאנג-ווייליגט זיך, אז עס איז איהר שווער, און ער האט אנגעפאנגען איהר נאכצו-געבען געוויסע זאכען. אזוי, למשל, האט זי געוואלט געהן אין די טאנץ-פלעצער, וואו עס זענען זיך צוזאמענ-געקומען איהרע גוטע פריינד פון אמאל. עס פלעגט טרעפען, אז ער איז געגאנ-גען מיט איהר, און אמאל האט ער געשיקט איינעם א דינער, ער זאל איהר בעגלייטען, און עס האט אויסגעוויזען, אז די יונגע פרוי פאנגט אן ווערען לוסטיגער.

זי האט זיך געפיהלט לוסטיגער, ווייל אין איהר לעבען איז פארגעקומען אנ'-ענדערונג. זי האט געטראפען א מענ-שען, וואס האט איהר געליבט, און ווע-מען זי האט געליבט פון ערשטען בליק וואס זיי האבען זיך בעגעגענט. דאס איז געווען בענעדעטא פעלי, א סטודענט און א זעהר גוטער פענצער. זיי האבען זיך געטראפען אויף איינעם פון די אווענדען, וואו זי איז געקומען פער-ברענגען צוזאמען מיט'ן מאן.

פון דאן אן האבען זיך די צוויי אנ-געהויבען טרעפען אין די אווענדען. אין דער צייט, וואס די מוזיק האט גע-שפילט, ווען די פארלעך האבען זיך געדרעהט ארום זיי, האבען די צוויי צווישען זיך גערעדט. זיך אויסדער-צעהלט זייער לעבען און ווען זי האט פאר דעם יונגענמאן דערצעהלט, ווי זי מוטשעט זיך אין איהר רייכער היים, און אז זי געפינט זיך ווי אין א תפיסה, האט ער אויף איהר רחמנות געהאט און איהר פערשפראכען צו העלפען ווי ווייט ער קאן.

מען האט זיך געמוזט היטען, ווייל דער אריסטאקראט, דער מאן איהרער, איז געווען אייפערזיכטיג.

עס איז געקומען די צייט, ווען די מארקיזין האט שוין מעהר נישט געקאנט זיין צוזאמען מיט איהר מאן. זי איז אנ'עהרליכע נאטור, זי קאן נישט נארען יענעם און זי האט דאך בעוואוסט, אז איר מאן האט זי ליב און זי האט זיך בעראטען מיט איהר געליבטען וואס צו טון.

איהר פלאן איז געווען, אז זי זאל זיך צוריקקעהרען צו דער ביהנע, אבער איהר געליבטער האט איהר נישט גע-לאזט מאכען דעם דאזיגען שריט.

— איך וועל אהן דיר נישט לעבען, קום צו מיר, אין מיין סטודענטען-צי-מער'ל, וועלען מיר זיך ביידע איינ-ארדנען און מיר וועלען לעבען גליקליך, — האט ער צו איהר געזאגט.

זי האט נישט געהאט קיין כח זיך צו ווערען געגען דעם יונגענמאן מיט די פייערדיגע בליקען און זי האט נאכגע-געבען. זי איז אוועק וואוינען מיט'ן סטודענט און וויפיל איהר מאן האט נישט געזוכט זי אומצוקעהרען צוריק, איז זיין ארבייט געווען ארויסגעווארפען. זי האט בעשלאסען פאר קיין מאל זיך נישט צו שיידען פון איהר געליב-טען בענעדעטא.

עס קאן זיין, אז דאס איז געקומען פון דעם פלוצלינגען אומגעענדערטען לעבען. אבער די יונגע פרוי האט אנ-געהויבען ליידען פון א פערפאלגונגס-מאניע. איהר האט זיך אלץ געדאכט, אז איהר געליבטער איז מיד פון איהר, אז ער האט שוין אנדערע פרויען, אז זי איז שוין צו-אלט פאר איהם.

זי האט עס איהם א סך מאל אפילו ארויסגעזאגט; ער האט עס געלייקענט, אבער עס האט נישט געהאלפען. און זי איז דאן געפאלען אויף דעם דאזיגען פלאן:

— מיר האבען זיך ליב, מיר זענען איינע פאר די אנדערע אלץ אין דער וועלט, טא לאמיר זיך ביידע טו'טען אין דעם דאזיגען צושטאנד. מיר ווע-לען זיך איינקלאמערן איינע אין די אנדערע און מיר וועלען אוועק פון דעם לעבען. ביזטו גרייט דערצו? —

האט זי געפרעגט איהר געליבטען.

— איך בין גרייט, — האט ער געזאגט.

און דעמזעלביגען אווענד האט מען זיי געפונען פאר טויט. דאס איז געווען דער ערשטער פערזוך, אבער מען האט זיי אפגעראטעוועט און א קורצע צייט האבען זיי ביידע געלעבט שטיל, צוריק-געצויגען, אבער גליקליך אין זייער ליבע און ווידער אמאל האט זי אנגעהויבען מאהנען פון איהם, אז ער זאל האל-טען ווארט און ער האט ווידער איינ-געשטימט.

דאס צווייטע מאל, זענען זיי געראטעוועט געווארען דורך א נס. א מאן האט זיך געלייגט שלאפען פריה און געבעטען מען זאל איהם אויפוועקען פארטאג, כדי ער זאל נישט פערשפע-טיגען דעם צוג. א דינער איז געגאנ-גען וועקען זיין צימער און ער האט פער-בלאנדזשעט צו דער טיר, וואו עס הא-בען זיך געפונען די צוויי. ער האט אנגעקלאפט, אבער קיין ענטפער איז נישט געקומען. ער האט זיך גענומען איינהערען צי דער מאן שלאפט אדער נישט און ער האט דערהערט א קרעכץ. דאס האט דעם דינער צעטומעלט און ער האט געמאכט א געוואלד. מען איז געקומען און אויפגעבראכען די טיר.

מען האט געפונען די מארקיזין איינ-געקלאמערט אין די ארעמס פון איהר געליבטען. זי איז געווען בעוואוסטלאז, אויך דער סטודענט איז געווען האלב טויט, אבער זיי האבען געאטעמט, און מען האט ארויסגערופען א אמבולאנס. מען האט זיי צוגענומען אין שפיטאל, וואו זיי געפינען זיך נאך איצט אין א קרי-טישען צושטאנד.

י. א-ן.

וואס די קאסע-ברעכער האבען צוגעגנב'עט אין ווארשאווער „באנק דיסקאנטאווי".

ערשט איצט ווייזט זיך ארויס, אז אין דער ווארשאווער גרויסער פאנצער-קאסע פון דער „באנק דיסקאנטאווי", וואס די קאסע-ברעכער האבען נישט בעוויזען אויפצורייסען, האט זיך געפונען זיבען און א האלבע מיליאן זלאטעס אין מזומנים, דערונטער מצהר ווי א העלפט אין פערשידענע אויסלענדישע וואלוטעס.

מען איז איצט אויך דערגאנגען, אז די באנק-אנגעשטעלטע האבען געליטען א בעדייטענד גרעסערן היזק, ווי דאס איז געווען פריהער אנגעגעבען. מען האט פון דער קלייגער אויפגעריסענער קאסע צוגערויבט זייער גאנץ ביסעל אפשפארונגען אין מזומנים און ציהרונג וואס ווערט אפגעשאצט אויף 20 טויזענד דאלאר. די באנק-אנגעשטעלטע האט מען געהייסען מאכען א שווייג, די דירעקציע האט זיך אבער מתחייב געווען אומצוקעהרען דעם גאנצען היזק, וואס די באנק-בעאמטע האבען געליטען.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די קאסע ברעכער האבען אויפגעבראכען 7 קופערס, דערונטער דריי גרויסע, פון וועלכע זיי האבען איבערגעלאזט בלויז דאס זילבער, פלאטער, ווערט-פאפירען און פערשידענע זאכען. דאגעגען די ברילִיאנטען, פערל, גאלדענע קייטעלעך און זייגערלעך, וואס זענען דארט געלעגען, האבען זיי אלץ צוגענומען.

ווי בעוואוסט, האבען די קאסע-ברעכער אויך איבערגעלאזט א גאלדענע שווערד בעזעצט מיט בריליאנטענע שטיינער, וועלכע האט א ווערט פון העכער 5 טויזענד דאלאר. ווי עס ווייזט זיך ארויס, איז דאס הענדטעל און די שייד פון דער שווערד געווען בעזעצט מיט צופיל פערשידענע מאנאגראמען, ווי אויך מיט א אויסגעזעצטען פון בריליאנטען פולען פאמיליען-נאמען, אזוי אז דאס וואלט זיך זעהר שווער געלאזט ערגיץ פערקויפען און דורך דער שווערד וואלט מען להבא געקענט זעהר לייכט ענטדעקען די גנבים.

ביז דאנערשטאג האבען זיך שוין גע-האט געמאלדען 6 געליטענע, וואס האבען געהאט ליגען אין דער באנק זייער פערמעגען. סך-הכל האבען אין דער שאפ-קאמער זיך געפונען 29 פערנומענע סייפס דורך פערשידענע פריוואטע פערזאנען, די געליטענע האבען פעסטגעשטעלט, אז מען האט זיי צוגערויבט זייער ביסעל בריליאנטען, פערל און גאלדענע חפצים, וועלכע זיי האבען דארט געהאט ליגען. דערווייל ווערט דורך די זעקס געליטענע אפגעשאצט זייער היזק אויף לערך א מיליאן זלאטעס. צווישען די געליטענע געפינען זיך אויך די גרעפין וויעלאפאלסקא ביי וועלכער מען האט צוגענומען ב'עט ציהרונג פאר לערך 200 טויזענד זלאטעס און די יונגע פירשטין משטעטווערטינסקא — ציהרונג פאר לערך 150 טויזענד זל.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז די באנק דירעקציע ווענדעט אן אלע מעגליכע מיטלען, אז אין דער עפענטליכקייט זאל נישט ארויסקומען קיין שום ידיעה, וועגען דער צאהל געליטענע און זייערע היזקות דורך דע' גנבה.

דער אויספארשונגס-ריכטער האט אויפ'ן ארט פון דער גנבה ארונטערגעבראכט א קאמיסיע פון פאך-קענער, כדי פעסטצושטעלען צי איז דער טונעל געגראבען געווארען אויף דעם ארט ווי מען בויט קויהלען-גרובען, אדער אויף דעם סאפערן-שטייגער, די קאמיסיע האט בעטראכט דעם טונעל און איז געקומען צו דער איבערצייגונג, אז דער טונעל איז אויסגעפיהרט אזוי ווי דאס בויען סאפערן, יעדענפאלס איז דאס א „מייסטער-שטיק" און נאר צו'אויסלעדער מיט טעכנישער אויסבילדונג האט געמוזט אנפיהרען מיט דעם בוי'ען דעם טונעל. די שפורען פון דער גנבה אין דער באנק דיסקאנטאווי פיהרען קיין ווילנע אדער טשעכיען. דארט האבען אויך געמוזט אנטלויפען די גנבים מיט זייער שלל.

צו'אינטערעסאנטער עפיזאד איז פארגעקומען מיט דעם מכלומר'שטען יוזעף מארקאוויטש. ארום 1 א זייגער ביינאכט האט א פאליציאנט פון צוועלפטען קאמיסאריאט פאר דעם הויז אויף ניעצאלא 9 אנגעטראפען א פערדעכטיגען מאנספערשוין, וואס האט דארט שפאצירט איבער דעם טראטואר. דער פאליציאנט האט געבעטען ביים דאזיגען הערר, אז ער זאל זיך לעגימיטירען, דער הערר האט פארגעשטעלט א פוילישען פאס און מיליטעריש ביכעל מיט אלע געהעריגע מעלדונגען צו דער מיליטערישער קאנטראל ווי אויך איינמעלדונגס וויזע אין הויז ניעצאלא 9 אויף דעם נאמען יוזעף מארקאוויטש, ארויסגעגעבען אין יאהר 1924 דורך דער ביאליסטאקער סטאראסטווע און פ. ק. או. דער פאליציאנט האט דעם מארקאוויטש, וועלכער איז פון מיטעלען וואוקס און האט אן אינטעליגענט אויסזעהען, געפרעגט צו וועלכען צוועק דרעהט ער זיך ארום אזוי שפעט איבער ניעצאלא גאס. האט יענער אבגעענטפערט גאנץ פשוט און איבערצייגענד, אז ער ווארט אויף א „פריילין" מיט וועלכער ער האט זיך בעשטעלט צו טרעפען דא פאר דעם טויער פון הויז, וואו ער האט זיין פאבריק. דער פאליציאנט איז אוועק. גראד איז דאס געווען דער מאמענט, ווען די קאסע ברעכער זענען געווען פערנומען ביי דער „מלאכה" אין דער באנק דיסקאנטאווי און דער מכלומר'שטער מארקאוויטש איז דארט געשטאנען אויף „שמירה", אז עס זאל נישט קומען צו קיין דורכפאל.

דער מכלומר'שטער מארקאוויטש פלעגט אפט פערברענגען מיט קאמינסקי'ן ביי וועמען ער האט אבגעדונגען די קעלער וואוינונג אויף א שפילצייג-פאבריקעל. קאמינסקי בעהויפטעט אויך, אז מארקעוויטש האט גערעדט פויליש מיט א דיאלעקט וואס ווערט בענוצט אין טשעכיען.

אלע ביז איצט ארעסטירטע אין צוזאמענהאנג מיט דער גנבה, ווי אויך קאמינסקי זענען שוין געווארען בעפרייט. געבליבען ז'צען זענען נאך צוויי קאסע-ברעכער.

אין קאוונא א טאג נאך דער איבערקעהרעניש.

(ענדע פון דער 3-טע זייט).

פון א רעוואלוציע איז צו זעהען זיך מיט די, וואס זענען ערשט געקומען צו דער מאכט — און איך געה צום הויז פון מיניסטארען-קאבינעט. נישטא נישט נאר קיין מיליטערישע שמירה נישטא אפילו קיין פאליציי-פאטרול. איך בעשליס, אז ווארשיינלעך געפינט זיך די רעגירונג ערגיץ אנדערש, נאר או כ'בין שוין דא געה איך אריין אין גארדעראב-צימער. איך פרעג זיך צום מיניסטער פרעזידענט.

ער איז איצט בעשעפטיגט — ס'קומט פאר א זיצונג פון מיניסטארען-קאבינעט וארט צו, אויב איהר ווילט, מ'האט קיין ברירה נישט — איך בלייב ווארטען, אבער צום גליק גישט לאנג. די ערשטע זיצונג פונ'ם נייעם ליטווישען מיניסטארען-קאבינעט האט, זעהט אויס, געדויערט נישט לאנג. דער ערשטער געהט ארויס פון זיצונגס-זאל סמעטאנא. ס'זעהט זיך אן אויף איהם, אז ער האט צוויי נעכט נישט געשלאפען, אן אויסגעמאטערטער, א פערזארגטער — ער טראגט דאך די פעראנטווארטליכקייט פאר'ן געשעהענעם.

נאך איהם — דער נייער קריגס-מיניסטער. ער איז ציוויל געקליידעט, א אויכער שמייכעלדיגער. דער פינאנץ מיניסטער קארוויאליס, מיט זיין שמייכעלדיג געזיכט, ער איז ווידער צוריקגעקומען אויף זיין נישט לאנג פערלאזטען אמט; דער שטענדיג לעבענסלוסטיגער דר. ריסנראס, וואס האט אינ'ם נייעם קאבינעט בעקומען דעם פארטפעל פונ'ם בילדונגס-מיניסטער; און ענדליך — דער פרעמיער-מיניסטער פראפעסאר וואלדעמאראס. ער איז נישט קיין הויכער א ברייט-פלייציגער, שטענדיג איילט ער זיך און אויך היינטיגעס מאל — ער איז דאך דעם ערשטען טאג ביי דער מאכט און אזויפיל צו טון. ער האט נישט קיין צייט, ער ווערט אונז בעקענען מיט זיין פראגראם שפעטער. אבער ווען איך קלער איהם אויף, אז אין אויסלאנד ווערט מיט גרויס אינטערעס נאכגעפאלגט די געשעהענישען אין ליטע ענטפערט ער מיר אויף איינינע פראגען.

*

די ארעסטירטע מיניסטארען און די פרעזידיום-מיטגלידער פון סיים זענען אויף מארגען בעפרייט געווארען, אויס'ן צוריקטריט פון מיניסטארען-קאבינעט האב איך בעגעגענט אנ'אויטא, אין וועלכען ס'איז געפאהרען דער געוועזענער פרעמיער סליאזשעוויטשוס. אויף דער ליין-וואס אלע שפאצירט דער סיים פרעזיצער ד"ר סטאוגאיטיס. ס'זענען געבליבען ארעסטירט א צוויי דריי פאליטישע טוער פון דעם „אלטען רעזשים", נאר ווי מ'זאגט, וועלען אויך זיי באלד בעפרייט ווערען. דערפאר אבער זענען ארעסטירט אלע עקסט לינקע: א רייה קאמוניסטען, וואס זענען ערשט בעפרייט געווארען לויט אנ'אמנעסטיע; איינינע בעאמטע, וואס זענען בעשטימט געווארען דורך די פריהערדיגע רעגירונג; א רייה טוער פון די לינקע פארטייען פון אויטער דעם סיים, ס'ציהלט זיך, אז די פארגעקומענע איבערקעהרעניש איז נישט געווען קיין קאנטארע אויף „אפשר ווער געלונגען" אלץ איז געווען דורכגעטראכט און אויסגערעכענט מיט די דעטאלען.

פון 3 א זייגער ביינאכט, ווען אין סיים איז געקומען אנ'אפיציר, וואס האט אין נאמען פונ'ם דיקטאטאר בעפוילען די דעפוטאטען זיך פאנאנדערצוגעהן, ווערט אלץ אנגעטאן פינקטליך און אויסגערעכענט.

ב. ארעשטין.

רעדאקציאנס-קאלעגיום: מ. בראדערזאהן, ל. בראנט, ח. י. ברוסמאווסקי, ב. ווינער
פעראנטווארטל. רעד.: ח. הויפמאן.
ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאלקסבלאט", פראדוציר-קאאפעראטיוו מיט פאי-האפטונג.

די ליבעס פון אקטריזע.

היסטארישער ראמאן פון לעבען אין רוסישן קייזערליכן הויף

פון ל. זאכער מאזאך.

(64

אנדערע האבען גע'חלשט נאך אזעלכע שמיך, אבער לעסטאק האט זיך אליין אויפגעהויבען פון דר'ערד אהן עמיצענס הילף און ווען מ'האט איהם דערנאך אוועקגעפיהרט אין תפיסה, איז ער געגאנגען מיט פעסטע טריט.

— וואס פאר א פערביסענקייט — האט שובאלאוו געזאגט — איך גלויב, אז ער וואלט זיך גיכער לאזען צושניידען אויף שטיקער, איידער זאגען א ווארט, וואס ער וויל נישט זאגען.

דאס וועלען מיר נאך זעהן — האט די צאריצע זיך אנגערופען — מיינט נאר נישט, אז צוליב רחמנות האב איך געהייסען, אז מ'זאל איהם מעהר נישט קנוטעווען: ניין, נישט צוליב רחמנות האב איך עס געטון, נאר ווייל איך מוז געהן צו דער פארשטעלונג אין טעאטער. מחמת ביז איך וועל נישט קומען אהין, וועט מען די פארשטעלונג נישט אנהויבען.

און יעליזאוועטע האט מיט א רייצענדיגען שמייכעל פערלאזען די ריכטערס, כדי צו פאהרען אין טעאטער.

* * *

גענץ פעטערבורג האט מיט אומגעדולד געווארט אויף דער ערשטער אויפפיהרונג פון א נייער קאמעדיע, וואס סומאראקאוו האט פערפאסט, און וועלכער וואלקאוו האט געזאלט אויפטרעטען. דאס טעאטער איז געפאקט געווען מיט'ן בעסטען עולם.

די צאריצע איז אריינגעקומען מיט ראזומאווסקין אין איהר לאושע. דער ארקעסטער האט גענומען שפילען. דערנאך האט זיך אויפגעהויבען די פארהאנג און די פארשטעלונג האט זיך אנגעהויבען.

יעליזאוועטא איז פערכאפט געווארען פון דער פארשטעלונג און האט בעגייסטערט אפלאדירט.

נאכ'ן ערשטען אקט האט זי אריינגערופען צו זיך אין לאושע לאפאגאסאוו'ן און געשמועסט מיט איהם וועגען דעם אקט און דעם שפילען פון די אקטיארען.

אויף דער ביהנע זענען אין דער זעלבער צייט געשטאנען סומאראקאוו און וואלקאוו און האבען דורך א לאך אין פארהאנג געקוקט אויפ'ן פובליקום.

— איך האב נאך קיינמאל נישט געזעהן אזוי פיל שעהנע פרויען אין אונזער טעאטער ווי היינט — האט סומאראקאוו געזאגט — ווען מ'זעהט פאר זיך אזוי פיל ווייסע און צארטע בוזימער און אזוי פיל שעהנע אויגען, ווילט זיך כאטש אויף איין טאג צו זיין א סולטאן.

וואלקאוו האט א שמייכעל געטון.

— און מיר געפעלט נאר איינע — האט ער זיך אנגערופען.

— וועלכע?

— די צאריצע.

— אפשר וואלסטו געפרובט דיין גליק ביי איהר. זי איז קיינמאל נישט שלעכט געווען, ווי דו ווייסט.

— אך, דאס איז דאך מיין אומגליק, וואס איך בין א ביסעל צו-שפעט געקומען אויף דער וועלט — האט געענטפערט וואלקאוו — וואלט איך געבוירען געווארען מיט א יאהר פינף פריהער און וואלט געשפילט ווי היינט, וואלט זי מיך אפשר דאמאלס בעגליקט. איצט אבער איז קיין האפנונג נישטא. זינט זי האט חתונה געהאט, איז זי די צניעות אליין. קאלט, שטאלץ און נישט ריהר מיך אן! א, די דאזיגע קריסטאליכע מאראל, דער דאזיגער יודענטום, וואס דערלויבט אונז נאר איין מאן אדער נאר איין ווייב, ווי איין גאט, געפעלט מיר גארנישט. מיר געפעלט בעסער די מאראל פון די אלטע גריכען, וואס האט געלערנט צו לעבען גליקליך און שעהן. איז דאס נישט א זינד, ווען אזא פרוי זאל, ווי א שעהן געדיכט אדער ווי א שעהן בילד, געהערען צו דער גאנצער וועלט.

סומאראקאוו האט זיך צולאכט.

— דו רעדסט ווי א געצענדינער, אבער צו הויך זאלסטו אזעלכע ווערטער נישט רעדען, אנישט וועט די רוסישע ביהנע פערלירען איהר בעסטען ארטיסט — האט סומאראקאוו געזאגט — דו בעסער פרוב דאך דיין גליק ביי דער צאריצע אפשר וועט דיר אפגליקען. ווארען איך ווייס, אז דו געפעלסט איהר.

נאך דער פארשטעלונג איז די צאריצע ארויסגעקומען אויף דער ביהנע און האט געדריקט די האנד סומאראקאוו'ן.

אין דער זעלבער צייט איז וואלקאוו געשטאנען פון דערווייטענס און האט זי געפרעסען מיט די אויגען.

פלוצים האט זיך יעליזאוועטא א קעהר געטון צו איהם און אויף איהר כאראקטעריסטישען אופן איהם גענומען לויבען. ער איז רויט און בלייך געווארען אונטער זיין שמינקע און האט ארויסגעשטאמעלט ווערטער, וואס קיינער האט זיי נישט פערשטאנען.

די דערפאהרענע פרוי האט גלייך זיך אנגעשטויסען, פארוואס ער איז אזוי צוטומעלט געווארען און זי האט איהם א קלאפ געטון מיט איהר פעכער איבער די באק און געזאגט:

— איהר שרעקעדיגער, ווי קומט עס, וואס בעת איהר זענט אויף דער ביהנע, שרעקט איהר זיך גארנישט?

ער האט זיך ארפגעלאזט פאר איהר אויף די קניע און געענטפערט:

— איך שרעק זיך נישט פאר דער גאנצער וועלט, אבער פאר דער שעהנקייט פון איין פרוי שרעק איך זיך, מאיעסטעט.

זי האט צו איהם כשוף'דיג א שמייכעל געטון און איהר בליק האט איהם א לאשטשע געטון...

* * *

אויף מארגען האבען די ריכטערס ווידער גענומען לעסטאק'ן אויפ'ן פערהער. און ווידער האט ער געלייקענט, און ווען מ'האט איהם געסטראשעט, אז מ'וועט אנווענדען געגען איהם די מאטער מאשין, האט ער געענטפערט:

— אזוי ווי איך בין שוין איינמאל געווען ביים תליון אין די הענד, קען ער מיך ווידער מאטערען. דאס וואס איהר ווילט, אז איך זאל זאגען, וועל איך נישט זאגען.

נאך איינמאל איז געקומען צו איהם זיין פרוי און האט זיך געבעטען ביי איהם, אז ער זאל זיך מודה זיין, און זי האט ווידער ביי איהם עס נישט געפועלט.

ראזומאווסקי, זיין גרעסטער געגנער, איז געווען דער, וואס האט זיך דאמאלס אנגענומען פאר איהם ביי דער צאריצע און אויסגעבעטען פאר איהם רחמנות ביי איהר.

מ'האט לעסטאק'ן און זיין פרוי פערשיקט קיין סיביר און זיין פערמעגען האט מען קאנפיסקירט.

און דאס איז געווען דער סוף פון לעסטאק'ן.

(פארטזעצונג קומט).

בעקאנטמאכונג.

מיר מאכן בעקאנט דאס געערטע יודישע פובליקום, אז ווער עס דארף האבן

מוזיקער צו חתונות

חנוך־הספרים, ווי אויך אויף פערט. פערהייראנגען בעטע צו קומען אין יודישען - מוזיקער - פעראיין, (זאוואדזקא 5), וואו מען בעקומט די שענסטע מוזיק מיט די נייעסטע שלאגערס צו מעסיגע פרייזען.

בעמ.: אהנבעמיטעלטע בעקומען מוזיק אהן שכירות.

128 מיט אכטונג די פערוואלטונג.

שוינט די וועש! א קויפט נישט קיין וועש!

ווייל די וועש־אויסבארגונג „OSZCZĘDNOŚĆ"

w ŁODZI, przy ul. Nowo-Cegielnianej 3/5, Tel. 55-38

איז איינגעארדענט לויט'ן אויסלענדישען מוסטער און ב רנט אויס וועש ווי צום ביישפיל: סערוועטקעס, האנטוכער, באד- און וואפלע־האנטוכער, ליילעכער, מאנטלען, בלוזען, דאמען און הערען־שלאפרעק

אויסשליסליך פאר'ן פרייז פון בלויזען וואשען.

גלייכצייטיג מאכען מיר בעקאנט, אז מיר נעהמען אן אלערארט וועש צום וואשען. די בעשטעלונגען ווערען אויסגע פיהרט אין פערלויף פון 24 שעה. מיר נעהמען אן טעלעפאנישע בעשטעלונגען. – רעגירונגס - אינסטיטוציעס, אויך קאמונאלע און געזעלשאפטליכע ערטיילען מיר ראבאט.

496

עס קלינגט שוין אין גאנץ לאדז,

אז אלע גרט ביטעס. פאראניעס. רעקורסען. אפעלאציעס און אלע גערינכטס, פינאנס, אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטיטוציעס ווערען אמבעסטען, אמבילינסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט און ביורא

„פאלאניא" אליעא 1 מאי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען פרייליך עצות און אנווייזונגען אין אלע שטייער־אנגעלעגנהייטן דורך ה' לעאן שווייצער איבערזעצונגען: האנדעלס- און פריוואט קארעספאנדענץ, קאנטראקטען. פרע טעסטירטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויסצומאנען מיט אייגענע קאסטען. מיטגלידער פון פראפעסיאנעלע פעראיינען צאהלען 25% ביליגער.

בעקאנטמאכונג.

איך אלס בעוואוסטער פאכמאן, מאך בע־קאנט מיינע ג. קונדשאפט, דאס די פאבריק פון שאמאט-אייווען און קוכען פון די בע־וואוסטע פירמע גרינהאלץ און ראזענבלום פון וואלשטשאנסקא 63 איז געווארען סע־פארירט און כ'האב געעפענט א פאבריק אויף

פעטריקאווער 37

וואו איך בעזיץ א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע

שאמאט-אייווען און קוכען

רעעלע בעהאנדלונג! פינקטליכע אויספיהרונג!

מיט אכטונג י. גרינהאלץ, פעטריקאווער 37. 707

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראקאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	3-2 11-10 $7^1/_2-6^1/_2$
ד״ר רוזשאנער	הויט- און געשלעכט־קר.	11-10 2-1
ד״ר גאלדשטיין־פאראק	אויגען־קראנקהייטען	8-7 2-1
ד״ר יוסטמאן	נערוועז־קראנקהייטען	2–12
ד״ר ראזענצווייג	קינדער־קראנקהייטען	5-4 12-10
ד״ר פאפיערני	פרויען- און געבורטס־הילף	6-5 $1-11^1/_2$
ד״ר קאנטאר	כירורגישע־קראנקהייטען	2-1.1 4-3
ד״ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען־קר.	$7-5^1/_2$ 1-11
ד״ר סטופעל	רענטגען	12-10 6-4
א. גראדזענטשיק	צאהן־ארצט	7–3
ג. ראזעס	צאהן־ארצט	2–9

צאהן־פונדהיילונג, בעלייכטונגען, קראנען, פלאמבען, א. א. וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

רענטגען־אינסטיטוט

היילונג פון הויט־קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ־לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעדיצינישע אנאליזען. א קורס פאר שמאלצער. אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג. וויזיט אין ד ר שטאט.

לעטשניצע (פאר קומענדע קראנקע)

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאבינעט „SALUS"

גלובנא 41 טעל. 46-65.

איז טאג טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אוו. זונטאג - פון 9 פריה ביז 2 נאכמ.

ד״ר ז. ראקאווסקי	אויערן האלז און נאז־קראנקהייטען	פון 11 - 12
ד״ר לאנדקאו	אינערליכע קראנקהייטען	פון 1 – 2 און פון 5 – 7
ד״ר דינענזאהן	קינדער־קראנקהייטען	פון 11–12 און 4.30–6
ד״ר ווייס	כירורגישע קראנקהייטען	פון 1–2 און פון 6.30–7.30
„ שמערלאווסקי	פרויען־קראנקהייטען און אקושעריע	2.30 – 3.30, 5.30-6.30 זונטאג פון 12–1
„ זילבערשטראם	הויט, וענערישע און געשלעכטס־קראנקה.	פון 11.30–1 און 7–8
ד״ר גאלדבערג	אויגען־קראנקהייטען	פון 10.30–12.30
ד״ר גאלדרינג	אינערליכע קראנקהייטען	פון 11–12 און פון 3–5
צאהן־ארצט פרוי לאנדקאו מט. נעלבערג	צאהן־ און מויל־קראנקהייטען	9.30–12 און פון 4–7 12–2 און פון 7–8

אפאטרונקעס, אפעראציעס, איינשפריצונגען, מאקען־שטעלען. אלעריי אנא־ליזע, (ווי אורין, פלעגמע, בלוט אז"וו) דורכלייכטונגען און רענטגען אויפ נאהמען. קורס פאר שמאלצער. געבורטס־הילף בעראטונגען פאר מו־טערס. קינסטליכע ציין, קאראנעס, גאלדענע בריקען, פלאטען א. אז. וו. ספעצ. קורסען פאר שמאלצער. וויזיטען אין שטאדט.

שוץ־אימפונגען געגען שקארלאטין. 311

עד מתי עצל תשכב?

ווי לאנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פאר־מלחמה'דיגע וועקסלען?

מתי תקום משנתך?

ווען וועסטו קומען אין ביורא

17 פעטריקאווער 17

2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס לויט'ן אנסטאט, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטערט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען, וועגען פעסער און קא־מיסאריאט־רוזשאנדו, ביטעס וועגען דירה און אגושאנר ראזיעטמש און אין אלע פאליציי־בעצירקען, שותפות־אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראווינעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

רעכט־קאנסולענט י. מאנעלא, פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52 שנעל, רעעל און ביליג!

טליתים־פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב־וואלענע זיידענע טליתים פון פערקישע, ווי אויך טליתים־קטנים הערט און רעטייל! מיט אויספער־טיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית

צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל

ביי א. ה. ציטרינאווסקי, קאמיענא 1, אין צווייטען הויף, פארטער. קומט און איבערצייגט אייך! 893

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צו וואשען.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

בושעזשינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד

ד״ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן־קר.	4—3
ד״ר הערשנער	קינדער־קראנקהייטען	12–9 5–4
ד״ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	12–10 6.30–5
ד״ר לוביטש	הויט־און געשלעכטס קר.	2–12
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גייסטליכע קר.	3–1
ד״ר גאלדבלאט	אויגען־קראנקהייטען	2–12.30
ד״ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	$2^1/_2-1^1/_2$
ד״ר בערגמאן	פרויען און געבורטס־הילף	4–3

פסיכא־טעראפיע, שפראך־שטערונגען ווי שטאטלען א. א. וו. מאקען־שטעלען, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראהלונג איינ־שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אורין, פלעגמע און בלוט. 2120

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א דענטיסטישער קאבינעט

ד״ר זילבערשטיין	צאהן־ארצט	2—9 נ"מ.
ד״ר לאזשינסקא סמאראפאלסקא	צאהן־ארצט	7.30 –3

קינסטליכע ציין, קראנען, פלאמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

Dr. med.

LUDWIK RAPEPORT

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און הארן - קראנקהייטען. נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אווענד.

א גרויס געוועלב

מיט א גרויס שויפענסטער אין בעסטן צושטאנד, אויך נוצליך פאר א קצב, מיט א צימער פון 2 פענסטער 1. שט. צו פערדינגען. צו ערפאהרען אין אדמ. 123

א לערן־יונגעל

צו מאנופאקטור־ארביים ווערט פון זאפארט געזוכט. קאנסטאנטינער 23, פאנטש. 117

ווער עס וויל

האבען א גרייטע פרנסה בריוח פון 26 יאהר איינגע־פיהרט אויף פעטריקאווער גאס א געוועלב מיט 2 שטיבען צוזאמען און איינגעפיהרטע קונדשאפט, איז זאפארט צוליב קראנקהייט, צו פערקויפען. — אפערטען סוב „1000 דאלאר". אין אדמ.

א פראנט־ געוועלב

געאייגענט מיט א וואוינונג אין צענטרום פון שטאדט איז פון זאפארט איבער־צוגעבען. צו ערפ. אין אדמ.

977 א וואוינונג בעשטעהט פון 4 צימערן מיט 2 איינגענג מיט אלע בעקוועמליכקייטען זא־פארט צו פערמיטען. אפערטען אונטער ליטערא 207 ר. אין אדמ. דער צייטונג אפצוגעבען.

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר און וענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, רענטגען־שטראהלען און קווארץ־ליכט, עלעקטרא־טעראפיע.

נעמט אן פון 6—9 אין אווענד, פרייען—12 ביז 3 נאכמ. 873

Dr. med.

Różaner

ספעציאל־ארצט פאר וועענערישע און הויט־קראנקהייטען. — בעהאנדלונג — מיט קינסטליכע בערג־זאנע. נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5 — 8 אווענד נארוטאוויטש 9 1. שטאק טעלעפאן 28-98.

Dr. med.

J. Polakow

ספעציאליסט פאר קינדער־קראנקהייטען

Konstantynowska 37

טעלעפאן 39-75

נעמט אן פון 5—$6^1/_2$ אוו. אין דער היים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף נייער־מארק, פעטריקאווער 294.

שעהן

און שנעל שרייבען קאליגראף ל. בערמאן פון זאוואדזקא 4, האט זיך איבערגעצויגען אויף דזשעלנא 42, וואהנ. 13. די ערגסטע צובראכענע שריפט ווערט אויסגעבעסערט אין 5 טעג. דער, וואס קאן גארנישט, קאן זיך אויסלערנען גוט שריי־בען א יודישן בריף אין 3 וואכען

Dr.

L. Szyfman

האט זיך איבערצויגען אויף זשעלאנא 3, פראנט. 1. שטאק. טעל. 6-72. עמפפאנג־שעה'ן פון 7—9 אוו.

Dr. med.

B. FROM

אקושער און פרויען־קראנקהייטען.

פאנסקא 12, טעל. 4.2-61 נעמט אן פון 3—5 נאכמ. 557

Dr. med.

W. Eychner

פרויען־קראנקהייטען און אקושעריע

זגיערזשער 38 טעל. 34 72. נעמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2 מיטאג אין דער היים פר 6-8 אוו.

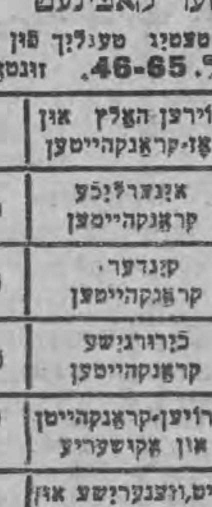

מוטערס!

שפרלאנגט אין די אפטייקען און סקלאד־אפטעקנעס דעם היגיענישען פודער פאר קינדער

Puder Dzidzi"

(מיט'ן העהנדל) 7571

וועלכער דערהאלט דעם קינד'ס קער־פער אין געזונדהייט און ריינקייט. א שאכטעל 60 גראשען.

Dr. med.

L. Pikielny

ספעציאל־ארצט פאר נירען, בלאזען און האר - קראנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפפאנגט פון 4—7 אוו. 691

– Dr. –

Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז, און לונגען־קראנקהייטען.

קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפאן 27-81.

שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

אבאנאמענטס־פרייז:

[illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałem: Ch. J. Bru[illegible]towski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i Druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.